

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

**İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU
ENGELLİ HAKLARI ALT KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

** 28.03.2013 tarihli Komisyon toplantısı, ses kaydından deşifre olup, Stenograf bulunmadığından, bazı konuşmacıların isim ve/veya soy isimleri tespit edilememiş olup, bu katılımcılara fihristte “Konuşmacı” adı altında yer verilmiştir.*

28 Mart 2013 Perşembe

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

ENGELLİ HAKLARI ALT KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

28 Mart 2013 Perşembe

----0----

K O N U

Sayfa

Engelli Haklarının ve Engelli Bireylerin Karşılaştıkları Hak İhlallerinin İncelemesi maksadıyla kurulan Engelli Hakları Alt Komisyonunda Sivil Toplum Kuruluşları Mensuplarının dinlenmesi

1:23

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:23

Yusuf ÇELEBİ (Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Başkanı)

1:4

Namık TOPÇU (Türkiye İşitme Engelliler Milli Federasyonu

4:5

Temsilcisi)

Konuşmacı

4:5, 9, 10:11,
12:13, 15, 16:23

Oya ERONAT

(Diyarbakır)

5:6, 7:8, 15:16

Rifat EMEKÇİ (Spastik Engelliler Federasyonu Başkanı)

6:7

Haldun KIRKIK (Görme Engelliler Federasyonu Başkanı)

8:9

Aynur DANKAZ (Zihinsel Özürlüler Federasyonu Başkanı)

9:11

Bilal KIZARTICI (Türkiye Sakatlar Derneği Konfederasyonu

11:13

Genel Sekreteri)

Ülker GÜZEL

(Ankara)

14:15

Açılma Saati: 11.06

Kapanma Saati: 13.21

BİRİNCİ OTURUM

Engelli Hakları Alt Komisyonu

28 Mart 2013 Perşembe

Açılma Saati: 11.06

BAŞKAN: Abdurrahim AKDAĞ (Mardin)

0

BAŞKAN – İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun Engelli Hakları Alt Komisyonu 4'üncü toplantısını açıyorum.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun 5 Aralık 2012 tarihli toplantısında engelli haklarının ve engelli bireylerin karşılaştıkları hak ihlallerinin incelemesi maksadıyla bir alt komisyon kurulması kararı alınmıştır. Alt Komisyon, Ağrı Milletvekili Mehmet Kerim Yıldız, Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat, Ankara Milletvekili Ülker Güzel, Ankara Milletvekili Sinan Aydın Aygün, Ankara Milletvekili Mustafa Erdem, Mersin Milletvekili Ertuğrul Kürkcü ve ben Mardin Milletvekili Abdurrahim Akdağ'dan oluşmaktadır.

Alt Komisyonumuz ilk toplantısını 13 Aralık 2012 Perşembe günü gerçekleştirmiş ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü Doktor Aylin Çiftçi'yi dinlemiştir. Sayın Genel Müdür, toplantıda müdürlüklerinin görev ve yetkileri ile planlanan çalışmaları anlatmıştır. 17 Ocak 2013 Perşembe günü ise alt komisyon Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi ve Avrupa Birliği müktesebatında engelli hakları konularında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü yetkililerince yapılan sunumu dinlemiştir.

Komisyonumuz 28 Şubat 2013 tarihli toplantısında ise 22'nci ve 23'üncü Yasama Dönemi milletvekili AK PARTİ MKYK üyesi ve Beyazay Derneği Başkanı Sayın Lokman Ayva'nın sunumunu dinlemek üzere toplanmıştır. Lokman Bey'in konuyla ilgili geniş bilgi birikimi ve tecrübeleri Komisyonumuzun çalışmaları için yol gösterici olmuştur.

Bugün de Komisyonumuz sivil toplum kuruluşları mensuplarını dinlemek için toplanmıştır. Davet ettiklerimiz Sayın Yusuf Çelebi, Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Başkanı, Sayın Cemal Merdan, Ortopedik Özürlüler Federasyonu Başkanı, Sayın Namık Topçu, İşitme Engelliler Federasyonu Temsilcisi, Konfederasyon Yönetim Kurulu üyesi, Sayın Fırat Emekçi Spastik Engelliler Federasyonu Başkanı, Sayın Haldun Kırkık Görme Engelliler Federasyonu Başkanı, Sayın Aynur Dankas, Zihinsel Özürlüler Federasyonu Başkanı Sayın Bilal Kızırtıcı Konfederasyon Genel Sekreteri, Sayın Doçent Doktor Fatih Uşan Türkiye Sakatlar Federasyonu Engelli Hakları İzleme, Değerlendirme Kurulu Başkanı.

Gelenlere hoş geldiniz diyoruz, zamanınızı ayırdınız teşekkür ediyoruz.

Şimdi, sözü Sayın Yusuf Çelebi'ye veriyorum.

Buyurun.

TÜRKİYE SAKATLAR KONFEDERASYONU BAŞKANI YUSUF ÇELEBİ – Efendim, isimleri saydığınız arkadaşlarımızla bu konuyla alakalı biz beraberiz. Cemal Merdan Bey, yetişmek için mazeret bildirmek zorunda kaldı. Biz de tamam biz mazeretinizi iletiriz... Zaten konu ortak bir konu. Fatih Uşan Bey de beni aradı dedi ki: "Ben üniversiteden geçeceğim." dün akşam görüşmüştük. Türkiye Sakatlar Konfederasyonu son zamanlarda izleme, denetleme kurulu da olarak engellilerle alakalı bu önemliydi çünkü engelli haklarıyla alakalı...

Öncelikle Türkiye Sakatlar Konfederasyonu ülke bazında yaklaşık 600 derneğe sahip, alt birimleri olan, 5 federasyondan oluşan bir kurum. ... örgütü de Türkiye Sakatlar Konfederasyonudur. Konfederasyonumuzu insan hakları anlamında engelli haklarından dolayı davet ettiğinizden dolayı da kurumum adına şükranlar arz ediyorum, çok sağ olsun. Aynı zamanda İnsan Hakları Kurulu engelliler bölümündeki milletvekili dostlarımıza bakıyorum, gerçekten zengin bir portesi olduğunu görüyorum. Yani hem her siyasi partiden hem de bu işe gönül veren ve kendini adanmış olan insanları burada görüyorum. Bu bizim için önemli. Aynı zamanda bu engelli haklarıyla ilgili alt komisyonun kurulması da gerçekten bizi mutlu etmiştir çünkü engelli hakları yıllar öncesine baktığınız takdirde ailelerimiz de dâhil olmak üzere engelli olunca onların bir katma değer olduğunu kabul etmiyorlardı. Hep tüketen bir birey olarak

görülyorduk. Biz, geçen 3 Aralık Dünya Özürlüler Günü'nde de Sayın Çiçek'i ziyaret ederken biz bir dilekçe de verdik, dedik ki: "Siz, her alanda komisyon kurdunuz ancak biz kendi penceremizde hâlen dışarıda kaldığımızı görüyoruz." Mutlaka Meclis çatısı altında Engelli Hakları Kurulunun da kurulması gerektiğini bir dilekçeyle geldik, başvurduk. "Bunu da diğer siyasi partilere götürün." dediler, biz diğer siyasi partilerle de böyle bir diyaloga girdik ancak tekrar ekibinizi, heyetinizi kutluyorum. Bizim alanımızda bu önemli ancak siz izin verirsiniz ben biraz özetleyeceğim daha sonra da federasyon temsilcilerimize de başkanlarımıza da iki-üç dakika söz verirse mutlu olurum.

BAŞKAN – Tabii tabii bütün arkadaşlara söz vereceğiz, sizi dinlemek ve fikirlerinizden istifade etmek için davet ettik.

TÜRKİYE SAKATLAR KONFEDERASYONU BAŞKANI YUSUF ÇELEBİ – Değerli milletvekilleri, öncelikle "hak" deyince bütün canlıların hakları mevcut olduğu kadar insanların bakışı insan unsurlu, insan odaklı olmalıdır. İnsan odaklı olunca da engelli haklarını da insan odaklı görmek zorundayız çünkü engellilerinin... Dikkat edin, "çocuk hakları" diyoruz, "gençler" diyoruz, "yaşlılar" diyoruz ve "kadınlar" diyoruz. Bunları saydığınız takdirde dördünde de biz varız, tekinde değil. Çocuğumuz var, gencimiz var, kadınıımız var, yaşlıımız var; hem engelliyiz hem dördünde biz varız. Bu çok önemlidir, bizim penceremizden.

Şimdi, buradaki olayları ben özetlemek istiyorum, elbette uygulanan var, uygulanmayanlar var, bunları İnsan Hakları Kurulu ve Engeller Biriminde de hız kazanmasını değerli başkanımıza, vekillere talep ediyoruz. Nedir? Biz geçmiş yıllarda Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'ni ilk on ülke içinde biz imzalamışız, önce biz imzalamışız. Bu benim insanımın hakkıdır ve bunu niye önce imzalamışız? Aslında geriye dönüp de ecdadımıza dönersek, ecdatlarımız engellisini kuş sesiyle dahi tedavi etmeye kalkmıştır. Öyle olunca bizim ilk aşamada imzalamamız da bu sizin hâlen engellimize önem verdiğimiz ama farkına varmadan da geri planda bıraktığımızı görüyoruz.

Öyle olunca sizden ricam şu: Bir, Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi mutlaka ve mutlaka sivil anayasada yer almalıdır. Çünkü biz Türkiye Sakatlar Konfederasyonu sıfatıyla sivil anayasada da temsil ediyoruz. Ben orada zaman zaman konuşma da yapıyorum.

Yine, ek protokolün mutlaka yer alması lazım. Bu ek protokol nedir? Birleşmiş Milletlerin yine bir engelli komitesi vardır. O komitede ek bir protokol koyup biz o ek protokol de mutlaka Meclise getirmeliyiz.

Yine, geçmiş yıllarda Dışişleri Bakanımız gururla imzaladığı ihtiyari engelli hakları vardır. Hâlen Meclise o gelmedi. Onun gelmesini talep ediyoruz, bunlar önemli. Çünkü bunlar geçerse Anayasa'ya fazla bir şey koymaya gerek yok. Gene özörlölük anlamında konuşuyorum yalnız, derken diğer anlamda konuşmuyorum. Engellilerle ilgili, eğer engelli hakları imzaladığımız sözleşmeyi, ek protokolü, Birleşmiş Milletler İhtiyari Engelli Hakları Sözleşmesi'ne bunları koyduğumuz takdirde zaten kendiliğinden yollar açılmış oluyor. Tekrar bunun "şu madde, bu madde" demeye hiç gerek kalmıyor. Bunları talep ediyoruz.

Yine, 5378 sayılı Yasa bizim penceremizde gerçekten, beğenin beğenmeyin, bunu beğenmeyen dostlarım da olacaktır, belki engellilerin bir kısmı da beğenmeyebilir. Ben, kendi kurumum sıfatıyla konuşuyorum. Bizim penceremizde o zaman grubu Mecliste bulunan partiler bunu bir millî bayrakmış gibi omuzladılar. Yani hiç ayırım yapmadan Sayın Başbakanın da dirayetiyle güzel bir şekilde çıkmış. Çıkarken biz bunu bir devrim olarak gördük. Niçin? Yıllardır özörlölüler yok muydu? Vardı. 2005 tarihinde bir yasa çıkıyor. Yine artık bu ülkede engellilerin bir üretime katılacağını, vatandaşlık haklarının eksiksiz verileceğini, bir katma değer olduğunu biz görüyoruz. Öyle olunca süre içerisinde bir iki sıkıntı yaşıyoruz. Ha, bunlar bir kalemde biter mi? Hayır. Elbette bir kalemde bitmeyeceğini biz biliyoruz. Son zamanlarda yasanın tekrar belki irdelenmesi de gerekiyor, birtakım düzenlemesi de getirilmesi... Elimde daha sonra biz sizden ayrıldıktan sonra da siz bize süre verirsiniz engelli hakları komisyonuna bir alt... Çünkü bize gelen çağrı bir hafta önceydi, dört beş gün önceydi, sizin de malumunuz Sayın Başkan. Öyle olunca biz bir dosya hazırlayarak gelmedik, şu anda bunları şifâhen anlatıyoruz. Size özel bir dosyada göndereceğiz inşallah. Öyle olunca yine ulaşılabilirlik ve erişilebilirlik ülkemizde gerçekten çok sıkıntılı. Geçen Meclis Sağlık Komisyonunda ben söz almıştım, bütün partilerimizin vekilleri de oradaydı. Şimdi, "engelli" deyince siyasi partilerimizin karşılıklı sıkıntı yaratmadığını da biz görüyoruz. Çünkü her partinin bir engellisi var. Hâlen erişilebilirliğin çözölmediğini biz görüyoruz. Ulaşılabilirliğin yeterli çözölmediği gibi kamu birimlerinde engellilerin mağduriyeti hâlen devam etmektedir. Bu mağduriyetlerin giderilmesini biz istiyoruz.

BAŞKAN - Erişilebilirlikten kastınız ne?

TÜRKİYE SAKATLAR KONFEDERASYONU BAŞKINA YUSUF ÇELEBİ - Efendim, mesela bugün okula gidiyorsun, kişi orada binaya giremiyor. Binaya giren bilgiye de erişmiyor, okula da erişmiyor. İşitme engellilerle ilgili baktığınız takdirde, bugün biraz sonra ona da geleceğim. Şimdi, işitme engellilerle ilgili hemen hemen Türkiye'nin bir iki okulunun dışında hiçbir okulda işaret dili

bilen yok. “Kaynaştırılmış eğitim” diyoruz. Son zamanlarda biliyorsunuz engelliler normal okullara da gönderiliyor, “kaynaştırılmış” deniyor. Siz bunu kaynaştırılmış eğitim olarak gönderseniz bile orada işleme engelliye bir bilgi veremezsiniz. Hatta oradaki... Benim size önerim şu: İlkokul 3’ten itibaren -hepiniz bu konuda bilgi sahibisiniz, hanımefendi geçmişte bir eğitim bakanının da eşi olması nedeniyle de samimi bir şekilde işin içinde olacaktır- ilkokul 3’te nasıl ki biz gerek birtakım dersleri seçmeli olarak önerdiysek, Millî Eğitimin formatında yer de verdiysek, bana göre işaret dilinin de seçmelisini koymalıyız. Yani illa orada işleme engelli bunu öğrenir değil, isteyen öğrensin. Ülkede 2 milyon işleme engelli var. İşleme engelli şu anda kara düzen olarak kendini ifade ediyor. Ailesinin işaret dilinden dolayı, özünden dolayı el hareketini bir şekilde öğrenmiş. Ama Millî Eğitimin format düzeyinde değil, bir öğrenim nedeniyle değil; tarzanca bir eğitim şekli. Bu nedenle, bilgiye erişimdir, eğitime erişimdir, kuruma erişimdir, binaya erişimdir. Zaten erişimi çözmediğiniz takdirde eğitimden bahsedemezsiniz. Eğitilmeyen insandan, kalifiyeli çalışandan bahsedemezsiniz, istihdamdan bahsedemezsiniz. Sınav açılıyor, diyor ki: “Ben mühendis istiyorum.” Sen benim mühendis olmak için önce o binaya izin verdin mi? Erişimin bir nedeni bu.

Yine, engellilerle ilgili hâlen ülkemizde... Tamam, son zamanlarda birtakım hakları inkâr etmek yanlış olur. Buradaki konuşmamda bir siyasi partinin varlığını, gücünü ifade etmekte doğru bulmuyorum çünkü İnsan Hakları Komisyonundayım. Son zamanlarda birkaç bürokrat özürölülerden alındı; bakan danışmanları, genel müdür yardımcısı düzeyinde. Neden bir iki? Yüzlerce genel müdür var, yüzlerce savcı, hâkimler, kaymakamlar var. Şimdi, inceleyin, özürölü kaymakam bulamazsınız. Neymiş? Hâlen geçmişte “Köyleri gezemezsiniz...” Artık millet 4x4 ciplerle geziyor. Gene siz bu insana “Sen özürölüsün, kaymakam olamazsınız.” diyebilir... İngiltere’de görme engelli sorgu hâkimi var. Sizin yönetmeliğinizde bu yok, “Sorgu hâkimi olamazsınız.” diyorsunuz. Yani hâkimin çeşitleri vardır. Kimi sorgu hâkimi, kimi icra hâkimi olur, kimi başka bir şey olur. Yani hâkimliklerin de kendine göre bölümleri vardır. Şimdi, inceliyoruz, bürokrat engelli yok; inceliyoruz, yargıda özürölü yok...

BAŞKAN – Ben de sandım, “Engelli bakan niye yok?” diyeceksin.

TÜRKİYE SAKATLAR KONFEDERASYONU BAŞKANI YUSUF ÇELEBİ – Oraya... Yok, ben...

BAŞKAN – Gelecek misin?

TÜRKİYE SAKATLAR KONFEDERASYONU BAŞKANI YUSUF ÇELEBİ – Oraya da geleceğim, oraya da geleceğim.

Şimdi, olay şudur değerli arkadaşlarım: Bana göre, engellilik zihindedir. Yine, bir düşünür şunu söylüyor: “Uzaklık mesafesini ne Çin’de ne Hindistan’da aramayınız; uzaklık mesafesi iki beyin arasındadır.” İki beyin arasındaki mesafeyi çözerseniz, diğer sorunları çözersiniz. Ben şu anda siz değerli milletvekillerinin bu mesafeyi çözdüğünüzü görüyorum. Yani beyinler arasındaki mesafeyi çözmüşünüz. Zihinleri aşarsak oraya geleceğiz.

Şimdi, bakın, geçmiş tarihte yine... Bunları söylerken bir inançtan dolayı yola çıkmıyorum, beni öyle algılamayın. Ben bütün dinlere saygı duyarım. Geçen gün Diyanet İşleri Başkanlığı bir toplantı yapıyor. Camiler Haftası’nda da ilk kez haftasına engellileri koymuş. Çok hoşuma gitti, konuk o gün çıkıp da dini, diyaneti anlatması gerekirken gündeme özürölülerini koymuş. Ben çıktım, konuştum kürsüde, “Sayın Başkan, siz bütün engellilerin bu alanda ibadet yapmak istemediğini mi düşünüyorsunuz? Camiler yalnız bir namaz yeri de değil, bir sohbet yeri, diğer yerlerdir anlamına da gelir. Siz bu alanda engellilerin merdivene kadar gelip geri döndüğünü biliyor musunuz?” dedim. Sonra çıktı, dedi ki: “Eskişehir’de güzel bir cami yapmışız, dev ekran, işleme engelliler de orada namaz kılıyor.” Dedim ki: “Bundan sonra ben televizyonlarda diyeceğim ki: ‘Bütün namaz kılanlar Eskişehir’e gitsin.’” Yani ben artık bu işin zihinleri aşması gerektiğini... Yani kimse o camiye gelme dahi farkındalık adına özürölülerle ilgili de onlar konulmalıdır. Bunu böyle kabul etmeliyiz.

Kendiniz söylüyorsunuz, engelli bakan. Şimdi, hakikaten o kadar engellilerimiz var ki üniversite mezunu, kendini ifade eden, bilen insanlar var. Zar zor, daha son zamanlarda milletvekili, Medis’in kapısına zor sokmuşlar, zor sokmuşuz. Yani bu alanı aşarsak, sanıyorum engelleri beraber aşmış oluruz.

Engelliler Alt Komisyonu bizim penceremizden önemlidir. Komisyonunuza ihtiyaç duyduğunuz takdirde hem fikren hem bilgi bankası anlamında biz size gönüllü danışmanlık yapmaya hazırız. Bütün ekibim de buna hazırdır. Arkadaşlarım benim eksiklerimi de tamamlayabilirler. Kendileri de sırayla söz almak şartıyla birkaç cümle söyleyeceklerdir.

BAŞKAN – Yusuf Başkanımıza teşekkür ediyoruz. Meseleyi gerçekten güzel ve yapıcı bir şekilde özetlediler.

TÜRKİYE SAKATLAR KONFEDERASYONU BAŞKANI YUSUF ÇELEBİ – Şunu da tebrik ederek sözü artık bitireyim. Bu barış süreci en fazla bizi mutlu etmiştir. Niçin? Burada hiçbir parti yanlış algılamasın, üzerine alınmasın. Ölen mezara gidip arkada

anaları ağılıyor, ölmeyen de bize katılıyor, bizim sayımızı artırıyor. Ya, gelmeyin kardeşim, biz sizi istemiyoruz. Bu vesileyle tekrar, inşallah, bu ziyaretiniz hayırlara vesile olacaktır.

BAŞKAN – İnşallah.

Şimdi de Namık Topçu, İşitme Engelliler Federasyonu temsilcisi, Konfederasyon Yönetim Kurulu üyesi, buyurun.

TÜRKİYE İŞİTME ENGELLİLER MİLLÎ FEDERASYONU TEMSİLCİSİ NAMIK TOPÇU – Komisyon Başkanına ve diğer Komisyon üyelerimize Türkiye Sakatlar Konfederasyonu adına ve Türkiye İşitme Engelliler Millî Federasyonu adına öncelikle saygılarımı sunmak istiyorum.

Sayın Konfederasyon Başkanımız hemen hemen bütün çıplaklığıyla, bütün gerçekleriyle ifade etti fakat ben de aynı zamanda bir işitme engeliyim, yaşanan sıkıntıları bire bir yaşayan insan olduğum için biraz daha eklemek istediğim konular var benim.

1950 yılında, o dönemlerde çıkan kanunla, Millî Eğitim Bakanlığına çıkan kanunla işaret dili yasaklanmıştı. Bir gün işitme engellilerin okullarına gidin, hiçbir öğretmen, hiçbir görevli işaret dilini tam anlamıyla bilmemektedir. Sözel eğitimle Türkiye’de işitme engellilerin eğitimi maalesef ve maalesef istenilen seviyede değildir ve istenilen düzeye de ulaşmamıştır. Mutlak suretle artık yeni anayasa sürecinde de anayasanın içinde işaret dilimizin işitme engelli vatandaşlarımız için artık yer alması gerektiği inancındayım.

Özellikle 0-6 yaş, okul öncesi eğitimlerimizin maalesef olmadığını ve bu çocukların eğitim alacağı hiçbir alanın da olmadığını da burada üzülerek belirtmek istiyorum. Bu okulların da bir an önce açılması gerekiyor. Evet, yok mu? Var ama bir tek özel sektörde var. Bu iş özel sektörün eline bırakılmamalı, eğitim devletin elinde olmalıdır. Özel sektör, maalesef, bu işi istismar ve para politikalarıyla bir arada, aşırıya kaçırılmış bulunmaktadır. Bir yerde devletin bu mekanizmayı elinde tutması gerekiyor.

Bir de Engelli Hakları Sözleşmesi’yle ilgili Sayın Yusuf Başkanımız da ifade etti, ben bir hatırlatmada bulunmak istiyorum: “Madde 24- Eğitim” 3’üncü madde (b) ve (c) bendini ben sadece kısaca söylemek istiyorum. “(b) İşaret dilinin öğrenilmesine ve sağlıkların dilsel kimliğinin gelişimine yardımcı olunması;

(c) Kör, sağır veya hem kör hem sağır olanların, özellikle çocukların eğitiminin en uygun dille, iletişim araç ve biçimleriyle, onların akademik ve sosyal gelişimini azamiyleştiren ortamlarda sunulmasını sağlamaktır.” maddesi var. Bu yüzden, bunların da derhâl ve derhâl işaret dilimizin okullarımızda uygulanmasında ve bu konuda, işitme engelliler öğretmenliğinde okuyan öğretmenlerin de dört yıllık bir eğitim sürecinde bu işaret dilini öğrenmesinde bir sakınca yoktur. Belki 1950’li yıllardaki şartlar o dönemdeydi ama şimdi artık şartlar değişti. Avrupa’nın birçok ülkesinde bir işitme engelli normal bir üniversiteye gitse dahi yanına tercüman alarak sınıfında, kampüsünde, amfisinde bile tercüman vasıtasıyla eğitim alabiliyor. Artık bu çağa gelmemiz gerektiği düşüncesindeyim.

Bir şey daha söylemek istiyorum. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı işitme engelliler okullarının müfredatının değiştirilmesini istiyorum çünkü “Nedeni?” dersiniz, normal eğitim görenlerle işitme engelli okullarında okuyan öğrencilerin müfredatı aynı. Bu tamamen mantıksızdır çünkü IQ seviyesini bir düşünün. Sağır ve dilsizden bahsediyoruz, benim gibi işitme engelliye bir kenara bırakın, hiç konuşmayan, duymayan bir insana sınıfın içinde ne anlatırsanız anlatın ne kavram yeterliliğine kavuşacaktır ne de anlam yeterliliğine kavuşacaktır. Geçtiğimiz günlerde, bir hafta önce, hepimiz biliyorsunuz, üniversite sınavları yapıldı ve bu üniversite sınavlarında birçok işitme engelliler maalesef ve maalesef çok kötü duruma düştü. Mümkün değildir bir fizik, mümkün değildir bir kimya, mümkün değildir bir biyoloji, mümkün değildir Türkçe çünkü kavram yetersizliği olan bu işitme engellilerin böyle paragraf sorularıyla, böyle uzun sorularla sınavları kazanmasını maalesef beklemiyoruz. Biz daha da çok işitme engellilere görsel anlamda, işaret dili anlamında sınavların ve soruların yapılmasını talep ediyoruz. Bu, dünyanın birçok ülkesinde de vardır.

Çok fazla sıklamak istemiyorum. Ben kısaca bu kadar belirtmek istedim. Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Namık Bey’e teşekkür ediyoruz. Kısa ama çok şey anlattı.

...- Namık Bey’e bir soru sorayım.

TÜRKİYE İŞİTME ENGELLİLER MİLLÎ FEDERASYONU TEMSİLCİSİ NAMIK TOPÇU – Tabii, buyurun efendim.

....- Bu işaret diliyle ilgili. İşaret dili dünyada uluslararası ortak bir dil mi yoksa her bölgenin ve ülkenin ayrı bir işaret dili var mı?

TÜRKİYE İŞİTME ENGELLİLER MİLLÎ FEDERASYONU TEMSİLCİSİ NAMIK TOPÇU – Efendim, her ülkenin kendine ait işaret dili var. “Dünya çapında uluslararası işaret için ortak bir dil çalışması yapalım.” dendi fakat ortaklaşa bir karar çıkmadı. Yani sadece...

....- Dolayısıyla ulusaldır, her ülkenin kendine içine.

TÜRKİYE İŞİTME ENGELLİLER MİLLİ FEDERASYONU TEMSİLCİSİ NAMIK TOPÇU – Kendine ait bir işaret dili. Ortak bir dil yoktur, maalesef yok.

....- Oturmuş bir dili var mı Türkiye’de?

TÜRKİYE İŞİTME ENGELLİLER MİLLİ FEDERASYONU TEMSİLCİSİ NAMIK TOPÇU – Hayır, yok. Türkiye’nin kendisine ait Türk işaret dili var biliyorsunuz.

...- Standart.

TÜRKİYE İŞİTME ENGELLİLER MİLLİ FEDERASYONU TEMSİLCİSİ NAMIK TOPÇU – Tabii. TİDBO diye bir kuruluş var, Türk İşaret Bilim ve Onay Kurulu var, Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve bizim federasyonumuzun da dâhil olmak üzere çalışmalar var ama maalesef kurumlarda biraz işte gevşeklik, bazı çalışmalarda yavaşlama var.

...- Bizim Ankara Milletvekilimiz ... bağlı, işaret dilini bilen bir arkadaşımız.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Keşke onu da çağırıydık bugün.

...- Bizimle diyalog kuruyor zaman zaman. O bizim gönül dostumuz.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Namık Bey, siz hiç mi duymuyorsunuz?

TÜRKİYE İŞİTME ENGELLİLER MİLLİ FEDERASYONU TEMSİLCİSİ NAMIK TOPÇU – Ben duyuyorum. Dudağınızı da okuyabiliyorum.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – İmplant mı?

TÜRKİYE İŞİTME ENGELLİLER MİLLİ FEDERASYONU TEMSİLCİSİ NAMIK TOPÇU – Hayır, ben kulak arkası cihaz kullanıyorum.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Cihaz kullanıyorsunuz, tamam. Teşekkürler.

....- Dudakta konuştuğumuz her şeyi çözebiliyor musunuz?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Hayır, duyuyor zaten.

TÜRKİYE İŞİTME ENGELLİLER MİLLİ FEDERASYONU TEMSİLCİSİ NAMIK TOPÇU – Zaten duyuyorum.

...- Duymazsanız?

TÜRKİYE İŞİTME ENGELLİLER MİLLİ FEDERASYONU TEMSİLCİSİ NAMIK TOPÇU – Duymazsam, arkamı dönssem biraz zorlanırım.

...- Gözle bakarsanız...

TÜRKİYE İŞİTME ENGELLİLER MİLLİ FEDERASYONU TEMSİLCİSİ NAMIK TOPÇU – Göz var, temas var, ses var, hepsi bir arada, doğuştan gelen bana bir şeydir o. Allah vergisi diyelim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – İnsanların bir uzvunda eksiklik de demek istemiyorum da...

...- Engel.

....- Sıkıntı.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Engel, sıkıntı demek istiyorum evet.

...bir sıkıntı olduğu zaman diğer organları gelişiyor. Bu böyle bir şey. Diğer duyu organları hassaslaşıyor.

TÜRKİYE İŞİTME ENGELLİLER MİLLİ FEDERASYONU TEMSİLCİSİ NAMIK TOPÇU – Görme engellilerin nasıl gözleri değil de kulakları kuvvetleniyorsa bizim de görsel anlamda kuvvetli. Biz güzel sanatlarda çok güzel başarılı oluyoruz maalesef gözün kuvvetliyse.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Evet.

TÜRKİYE İŞİTME ENGELLİLER MİLLİ FEDERASYONU TEMSİLCİSİ NAMIK TOPÇU – Gördüğümüzü unutmayız.

BAŞKAN – İsterseniz, şöyle misafirlerimize sırayla söz verelim, sonra sayın vekillerimizin de...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Başkanım, araya bir şey giriyor, o anda merak ediyoruz. Yani böyle sohbet ediyoruz biz. Ben öyle algılıyorum.

BAŞKAN – Not alırsanız. Önce misafirleri bir dinleyelim, ondan sonra notlarınıza, sohbe dönelim çünkü inanıyorum kaçmak isteyenler var gibi.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Var mı?

BAŞKAN – Evet.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Peki.

... – Ben müsaadenizi isteyeceğim.

BAŞKAN – Hocam, teşekkür ediyoruz, ayağınıza sağlık.

Sayın Rifat Emekçi, Spastik Engelliler Federasyonu Başkanı.

Şimdi Rifat Bey'i dinleyelim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Siz bir engelli misiniz Rifat Bey?

SPASTİK ENGELLİLER FEDERASYONU BAŞKANI RIFAT EMEKÇİ – Ortopedik engellyim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Siz öyle misiniz, ben fark etmedim de acaba bir çocuk mu falan mı engelli? Öyle olunca..

SPASTİK ENGELLİLER FEDERASYONU BAŞKANI RIFAT EMEKÇİ – Çocuk felci.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Çünkü çocukları engelli olan aileler...

SPASTİK ENGELLİLER FEDERASYONU BAŞKANI RIFAT EMEKÇİ – Bu sistem içinde yer alıyor.

Öncelikle Sayın Başkanım, değerli üyeler; çok teşekkür ediyorum. Burada olmak çok mutlu etti bizleri. En azından dertlerimizi, sıkıntılarımızı kısa süre içinde ifade etmek güzel şeyler.

Sayın Yusuf Başkanımızın da dediği gibi bir Özürlüler Yasamız var. Uluslararası sözleşmeler iç hukukumuzda kabul edilmiş. Keşke Özürlüler Yasası ve uluslararası sözleşmeleri tam anlamıyla toplumsal yaşamda biz uygulayabilsek, hissedebilsek, dolayısıyla hiçbir sorun yaşamayız. Ben elli dört yaşındayım. Her zaman şunu söylüyorum engelli bir yurttaş olarak: Hissedemiyorum. Yani Özürlüler Yasamız var, birtakım yasal düzenlemeler var, kurumlar var, kuruluşlar var ama rahatça toplumsal yaşam içinde engelli bir yurttaş olarak var olmayı hissedemiyorum, özümseyemiyorum. Dolayısıyla arkadaşlarımız pek çok konudan bahsetti. Biz spastikler, SP'li bireyler, biliyorsunuz, zihinsel engel olarak herhangi bir engeli olmayan, normal bizim gibi düşünen fakat beyin fonksiyonları vücut organlarına hükmetmeyen insanlar. Dolayısıyla biz SP'li bireyler olarak toplumsal yaşama katılımda daha toplumsal yaşama katılımda daha çok sıkıntılar çekiyoruz çünkü karşı tarafın algıları bize farklı oluyor. İşte eller, ayaklar şey olduğu için farklı şekilde toplum bize bakıyor. Biz geçen yıl bunun çok acı bir faturasını şey yaptık. Bir yönetim kurulu arkadaşımız intihar etti. Gerçekten çok değerli bir arkadaşımızdı. Ne yazık ki toplumun bakış açısını biz şey yapamadığımız için arkadaşımız şey yaptı. Olayımız da şuydu: Bir hafta önce arkadaşımız şehir içi bir otobüse biniyor. Otobüs dolu. Arkadaşımıza yer veriyorlar fakat son durağa kadar arkadaşımızın yanına kimse oturmuyor. Dolayısıyla arkadaşımız bunu demek ki kafasına taktı. Bir hafta sonra arkadaşımızın başına poşet geçirilmiş şekilde sabahleyin ölüsünü bulduk. Dolayısıyla birtakım şeylerde bizim anlatamadığımız şeyler de var. İçine atıyoruz ve dolayısıyla sıkıntılı süreçler yaşıyoruz.

Şimdi, eğitim. Tabii ki eğitim önemli, sağlık önemli, istihdam önemli, bakım, rehabilitasyon önemli. Ben, aynı zamanda emekli sosyal hizmetler müdürüyüm. Uzun zamanlar bu sistemin içindeyim. 1984 yılında -aynı zamanda dernek ve vakıf yöneticisiyim- Allah nasip etti, 100 yataklı bir rehabilitasyon merkezi, 100 yataklı bir huzur evi, 100 öğrencinin eğitim gördüğü ve eğitim rehabilitasyon merkezi, toplum merkezi ve ilçe müdürlüğü açtım. Tabii ki "açtım" derken ekibimizle ama o ekibin içindeydim. Aynı zamanda iktisat mezunuyum. Ama bu istihdam konusu benim için çok önem arz ediyor. Okulu bitirdim, en büyük idealim müfettiş olmaktı. Biraz önce Yusuf Bey'in dediği gibi hep sınavlara girdim. Sınavlara kabul edilmedim. Neydi? İşte hep askerlik şartı öne sürülüyordu. "Askerliğinizi yapmadığınız için müfettişlik sınavlarına giremezsiniz" gibi. Bir yerde, bir bankanın birinde yazılı sınava girdim, kazandım fakat sözlüde baştan elendik. Dolayısıyla Türkiye'nin en büyük bankası İş Bankasında memur dahi olmadım, memurluk sınavına giremedim. Tabii bunlar yıllar içinde yara içimizde yaptı. Dolayısıyla biz kamuda şansımızı denemeye şey yaptık. İlk önce on beş yıl Türkiye Elektrik Kurumunda çalıştım. Bakıyorsunuz, hep aynı şeyler, yani bir yer boşalıyor, şef olacaksınız, müdür yardımcısı olacaksınız, ki böyle var olan şeylerle yetinen bir insan değilim, hep hedefim ileriye -yani ben sadece kendi özelimde, diğer arkadaşların istihdam konusunda sıkıntılarını vurgulamak istiyorum- tercihler hep sağlam insanlardan yanaydı. Ama yine de mücadelelerimi sürdürdüm. İşte Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda -kurum değiştirerek- müdür oldum ve bu söylediğim çalışmalarını gerçekleştirdim yıllar içinde ama orada da yine siz orada birtakım insanların memuriyet mantığıyla, yani işte "sabah 8, akşam 5 gel, var olan kaynaklarla yetin" mantığıyla çalışan insanların önüne geçiyorsunuz, birtakım şeyler yapıyorsunuz, yani sivil toplum kaynaklarını, bulunduğunuz yöredeki halkın kaynaklarını, etkin dernek kaynaklarını, etkin varlık ve vakıf kaynaklarını hayata geçiriyorsunuz. Dolayısıyla birtakım insanlar ya bu ne yapıyor falan diyor. Engelli bir insan olarak "Ya sen işte devlet memuru formatındasın, birtakım formatları aşma." Dolayısıyla bir de şu var: Belli bir meslek elemanı grubu emrinizde engelli bir müdürle çalışmakla istemiyor. Dolayısıyla sizden talimat almak istemiyor. Hâlâ daha o insanların kafasında siz ikinci sınıf insan olarak görünüyorsunuz. Dolayısıyla bu mücadelede de ben yenik düştim. 2008 yılında artık yoğun sıkıntılar neticesinde, dolayısıyla ailemizi de

bu etkilediği için emeklilik dilekçemde de özellikle belirterek, yani ben bu sistemle yıllarca mücadele ettim, engelli bir insan olarak çok yoruldum. Yani emeklilik dilekçem de yanımda, gösterebilirim. Dolayısıyla emekliye ayrıldım. Düşünün, diğer kurumları bir yana atın, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu gibi, yani şu anda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı kurum ve kuruluşlarda engelli daha üst şeyde tutulması gerekirken orada bile şey olarak alıyorsunuz, yani hep insanlar size -yönetici anlamında demiyorum, üst düzey yöneticilerim, sağ olsun genel müdürüm dâhil çok sıcak ilişkiler içindeydik fakat- birlikte çalıştığınız, özellikle meslek grubu arkadaşlarda ya işte engellisiniz, engelli bir insanla çalışmak, amirden bir şey yapmak, hâlâ daha bunun bir sıkıntısı var. İstihdam anlamında bu sıkıntıları yaşıyoruz. Ayrıca, bakım, rehabilitasyon, eğitim. Bakın, biz, özellikle bakım rehabilitasyon merkezlerimizde çocuklarımızın kapalı kapılar ardında olmasını istemiyoruz, halkla kaynaşmasını istiyoruz, sivil toplum örgütleriyle kaynaşmasını istiyoruz. Bu konuda da ben çok mücadeleler veren insanım. Siz dört dörtlük ortamlarda... Şu anda hele hele son dönemde kurumlarımız çok güzel. Yani fiziki koşullar oldukça iyi, engelliler daha güzel koşullarda yaşıyorlar fakat siz evinizdeki -çok özür diliyorum, insanla hayvani bir araya koymak istemiyorum da- kedinizi, köpeğinizi de en güzel ortamda yaparsınız, şampuanlarla yıkarsınız, şey yaparsınız fakat o kedinin, köpeğin bile hemcinsleriyle sokakta kaynaşması önemlidir. Dolayısıyla şu andaki bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinde, özellikle kurum bakımında, özel bakımlarda fiziksel koşullar oldukça iyi olmasına rağmen biz bu insanlarımızı dört duvar arasına hapsediyoruz. Bu, bakım yardımı da aynı şekilde. Tabii, bunların aşılması lazım.

Bir de, özellikle CP' liler için bizim özel tasarım gerektiren birtakım gereklere ihtiyacımız var. Yani normal ortopedik engelli insan, normal bir tekerlekli sandalye kullanabilir ama CP'linin tekerlekli sandalyesi daha özel olmak durumundadır. İşte CP'li insanın yatağı daha özel olmak durumundadır. CP'li insanın bardağı daha özel olmak durumundadır. Dolayısıyla biz "ergoterapi" diye algıladığımız, bu kişiye özel tasarımların hayata geçirilmesini istiyoruz ki spastik bireylerin hayatı daha da kolaylaşsın.

Bir de, en önemli sorunlardan bir tanesi: Burada Konfederasyon Başkanımız, federasyon başkanlarımız, arkadaşlarımızla birlikte, şimdi, biz, burada olduğumuz gibi topluma da kendimizi anlatmamız lazım. Bu anlatma biçimi nasıl olacak? Örgütlenmeye olacak. Fakat siz parasız ne yapabilirsiniz? Hiçbir şey yapamazsınız. Buradaki insanlar sadece ve sadece biz kişisel gayretlerimizle derneklerimizi, federasyonlarımızı ve konfederasyonumuzu yaşatmaya çalışıyoruz. Kaynak yok. Kaynak buluyoruz. Ne yapıyoruz? İşte bağışlar, yardımlarla nereye kadar. Bugün diyelim bir esnaf örgütü var, şoförler odasının konfederasyonu var, ne var? Siz ehliyet alacağınız zaman ilk önce sizi şoförler odasına gönderiyorlar. Oraya bir bedel ödüyorsunuz, bir belge alıyorsunuz, araç da almanız bu böyle, diğer işlemlerde de bu böyle. Ama Türkiye Sakatlar Konfederasyonunu tanıyan veya Federasyonu tanıyan ülkede kaç kişi var? Biz örgütlenmemizi gerçekleştiremiyoruz. 8,5 milyon insandan bahsediyoruz. 8,5 milyon insanın kaç kişisini biz örgütlemiştir? Bu rakam 500 bini geçmiyor. Dolayısıyla taşıma suyla değirmen dönmüyor. Dolayısıyla bizim bir kaynağa da ihtiyacımız var. Bunu, ben, engellilerin kendilerini ifade edebilmeleri için "temel insan hakkı" olarak da algılıyorum.

Şimdi, yardımlar var. Bakım yardımı var, özürlü yardımı var ama biz hâlâ daha özürlü annelerimizin, ailelerimizin "Ben ölürsem benim çocuğum ne olacak?" endişesi daha giderilemedi. Ben, 3 Aralıkta, İzmir' in Aliğa ilçesinde 3 Aralık törenlerine katıldım. Orada aşağı yukarı 50' lili yaşlarda, bizler yaşlarda tekerlekli sandalyeli bir arkadaşım geldi, engelli arkadaşım, dedi ki: "Rifat Bey, ben Allah' a dua ediyorum ilk önce eşim ölsün diye çünkü benim bu bakım paramla, özürlü maaşımla aileme bakıyorum." Dolayısıyla engelli insanların bir de bu endişesi var. Yani bu endişelerin hep giderilmesi lazım.

Biz sizlerle birlikte toplumun içinde yaşamak istiyoruz. Yani evlerde, kapalı mekânlarda, kurumlarda bunları ifade etmemiz için de, ben en önemli sorunu, örgütlenme sorunumuzun önündeki engeller olarak görüyorum.

Çok teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Rifat Bey, çok güzel anlattınız.

Ben şunu söyleyeyim: Mesela bazı ülkeler diyor ki filan ülkeye demokrasinin gelmesi lazım. Bu demokrasi böyle çarşıdan satın alınıp getirilmiyor, özümsemesi lazım, yıllar geçmesi lazım, beyinlerde bitmesi lazım. Şimdi engellilere bakış da önce beyinde bitmesi lazım.

Örgütlenmeden bahsettiniz. "8,5 milyon insanın 500 bini örgütlemiştir." dediniz. Şimdi, tabii ki, bu sizin en doğal hakkınız, devam da etmelisiniz. Ama bence bizlere düşen görev, yani yaşamada olarak, bakanlık olarak kamu spotlarıyla, eğitimle, belki Millî Eğitimle de konuşulabilir bunlar, çocukluktan insanların engellilere bakışını değiştirmemiz lazım.

SPASTİK ENGELLİLER FEDERASYONU BAŞKANI RIFAT EKMEKÇİ - İlkokuldan başlayarak. Hatta ana okulundan başlayarak.

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Biz lisede bazı dersler aldık, çarşamba günleri öğleden sonra. Ne dersleri oluyordu onlar? Eğitici dersler olurdu, rehberlik gibi. Bu rehberlik gibi derslerle engellilere bakış açısı, onlarla ortamda yaşama düşüncesi, kamu spotları, televizyonlar, bunları kullanarak sizin belki bu örgütlenmelerinizin on yılda yapacağını belki çok daha kısa sürelerde aşabiliriz.

Çocukları eğitmek lazım. Çocukluktan engellilere bakışın değiştirilmesi lazım. Fakat bu arada bir cümle daha sarf ettiniz. O da aslında ne kadar yol aldığımızı gösteriyor bize, dediniz ki: "Karşılaştığım bir engelli dedi ki: 'Keşke eşim benden önce ölse çünkü benim hem bakım paramı alıyor, bakıcı ücretini alıyor bir de benim engelli maaşımı alıyor.'" Hani bu da bizim aslında ne kadar çok yol kat ettiğimizi gösteriyor. Yeter mi? Tabii ki yetmez. İnsanlara hiçbir şey yetmiyor zaten. Bizler de hiçbir şeyle yetinmiyoruz. Yetindiğimiz zaman zaten dünya durur, ilerleyemeyiz.

Sizlerin de, tabii ki, engellilerin de bunu istemesi çok güzel ama bir yandan da şu anda mutluluk verici bir cümle benim için oldu. Biz Hükümet olarak, AK PARTİ iktidarları olarak gerçekten çok şey yapmışız. Hani yeterli mi? Yeterli değil. Ama bu konuda bir bakanlığımız daire başkanlığı kurmuş, daire başkanlıkları da bu konuda çok yoğun çalışmalar yapıyorlar. En başta bir "özürlü" cümlesini ve "sakat" cümlesini yasadan çıkarıyoruz. Gelecek zannedersem Meclise. Hepsi "engelli" olacak. Çünkü çok fazla federasyon var. İşte görme engelli, körler, sağır, dilsizler... Bunların hepsi kaldırılıyor ve hepsi "engelli" adı altında toplanmaya çalışıyor.

- O dakikada ben size sorayım madem. Şimdi böyle bir cümle kurdunuz: Bir, Türkiye'de demokrasi diye bir demokrasi den bahsediyoruz, örgütlenmeden bahsediyoruz. Herkes engelli dernek diyebilir misin? Bu, patente de aykırı. Diyelim ki bugün ben engelliler derneği kurduysam, ikinci bir patent alma şansım yok.

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Hayır, görme engelli derneği olur, işitme engelli derneği olur. Yani tüm engelli olarak kastetmiyorum.

- O zaman şöyle olur: Tek görme engelli derneği olur. Yine bu demokrasinin de sıkıntısı olmayacak mı?

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Ama şu var: Engellinin önüne derneğinizin bir amblemi olabilir.

- Bu şuna benziyor: Güzel kuşlar derneği gibi.

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Yani ben o kadar basite indirgemek... Ben anladım sizi. Diyorsunuz ki, görme engelliler olursa kaç tane görme engelliler derneği olacak?

- Hayır, şöyle bir sıkıntı var, kanunda bir sıkıntı var. Kanun diyor ki, senin adın Ahmet, ikinci bir Ahmet veremezsin.

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Ben anladım sizi. Ama bu görme engelliler derneklerine bir şey koyulabilir başına.

- Şu da var: Biz engelliler olarak ister bize "özürlü" desinler ister "engelli" desinler ister "sakat" desinler, ben rahatsız değilim. Bence en doğru tanım burada "sakat" çünkü belli bir hastalığınız var. Yani belli bir yere kadar gelmiş, tedavi edilmiş, ondan sonra tedavi edilemeyen bir hastalığınız var.

BAŞKAN - Şöyle yapalım: Sırayla söz verelim, sonra bir beyin fırtınası yapalım. Olur mu?

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Sakat, sakat derken, mesela şeye de sakat deniyor, bizim kültürümüze yerleşmiş: "Sakat adamın tekidir." Hani işe yaramaz anlamında, çok sağlıklıdır ama o adamın... Ahlaki problemi olana da sakat deniyor. "Sakat adamın tekidir." diyoruz diyoruz mesela, bazı deyimler olarak yerleşmiştir.

-Evet, mecazi olarak kullanılan...

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Mecazi anlamda kullanılan bir kelime olduğu için, evet.

-Şimdi de Haldun Kırık, Görme Engelliler Federasyonu Başkanı.

Buyurun.

HALDUN KIRIK - Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce konuşan Spastik Engelliler Federasyonu Başkanı değerli arkadaşım Rıfat Bey'e teşekkür ediyorum. Bizim örgütlerimizin, özellikle üst örgütlerimizin yaşadığı maddi sıkıntıdan ve bu maddi sıkıntının bize verdiği zararlardan bahsetti. Yani eğer biz kendi alanımızda belirli yetersizlikleri yaşıyorsak bu gerçekten bu federasyon ve konfederasyonun yaşadığı birtakım maddi olanaksızlıklardan da kaynaklanıyor ve hızlı yol almamızı engelliyor tabii.

Sayın Milletvekilimiz "Çocuklardan başlamak lazım eğitime." dedi. O çok önemli bir şey fakat örgütlenme mutlak vazgeçilmezdir. Her alanda olduğu gibi engelliler de mutlaka örgütlenecek, bu örgütlenmesini daha iyi yerlere götürecek ve haklarını aramaya devam edeceklerdir. Bu, demokrasinin olmazsa olmazlarından. Dün İçişleri Bakanlığı, Dernekler Daire Başkanlığının başlattığı bir seminer var, bugün de devam ediyor. Orada bazı konuşmacılar vardı, yurt dışından gelmişler çünkü uluslararası özellikli bir seminer. Orada bazı ülke temsilcileri şunları söylediler: İlgili bakanlıkların engelli derneklerine ayırdıkları fonlardan bahsettiler. Yani o

denekler veya o sivil toplum örgütleri aracılığıyla yapması gereken hizmetleri yapmaya çalışıyorlarmış. Hükümet sadece, ilgili bakanlıklar sadece onları denetliyorlarmış, böyle bir yapıları varmış.

Şimdi, Anayasa'da pozitif ayrımcılık devam ettirilmeli. Önümüzdeki dönemde bir anayasa Medisimizde oylanacak. Orada engellilerle ilgili pozitif ayrımcılığın devam ettirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Engelliler, ulaşım, erişim, eğitim, istihdam, rehabilitasyon alanında, ayrıca kültürel ve sportif faaliyetler alanında bir hayli yoksun bırakılmışlar bugüne kadar. İstihdam alanları sınırlı ve gelir seviyeleri düşük olmuş. Yaşamda eşit koşullarda yarış söz konusu olmamış. Mevzuatımızda engelliler alanında çıkan yasa ve yönetmelikler bazen yetersiz kalmış bazen de yanlış uygulanmış. Çıkarılan genelgeler yönetmeliğe, yönetmelikler yasalara aykırı çıkmış veya o şekilde uygulanmış. Tabii bu nedenlerle bazı hak kayıpları yaşanmış. Arkadaşlarımız bazı örnekler verdiler, ben de bir spesifik örnek vereyim. Bizim zihinsel engelliler hariç, çünkü onların temsilcileri genelde ebeveynleri, onların kendi engelleri yok ama bizatihi engelli olanların içerisinde görme engelliler her zaman bu engelli camiasının lokomotifi olmuşlardır çünkü hareket kabiliyetleri vardır, kendini ifade edebilme yetenekleri vardır, görme problemini aşabildikleri, o sorunu giderebildikleri takdirde görme engelliler her zaman bu camiada bir lokomotif olmuştur. Bunu bütün engelli camiası da kabul eder. Bu bizim görme engelliler içerisinde en başarılı olan arkadaşlarımız hukuk eğitimi almış arkadaşlarımızdır. Hukuk alanında çok başarılı olmuşlardır. Şu an görev yapan, kamuda, özel olarak görev yapan birçok hukukçu avukat arkadaşımız vardır fakat belirli bir tarihten itibaren yani geçmişte sözel puanlarla üniversiteyi kazanan bu arkadaşlarımız eşit ağırlıklı sınava tabi tutuldukları için ve üniversitelerde eşit ağırlıklı eğitim alamadıkları için şu anda avukat olamıyorlar yani büyük bir hak kaybıdır bu, bunu bir örnek olsun diye verdim. Ben daha genel tabii burada konuşmaya çalışıyorum.

-“Eşit ağırlıktan değil yine sözel den devam edilsin.” diyorsun, doğru mu?

HALDUN KIRKIK – Tabii yani bunun... Çünkü engellilerin girdikleri sınavlarda zaten çok kayıpları var yani aynı yarış içerisinde değil diyoruz.

-Engellilere ayrı bir sınav veya görme engelliler için ayrı bir sınav gibi olabilir.

-Şimdi, şöyle efendim, özür diliyorum. Ben cümleyi söyleyeyim, Haldun Bey'in sözünü kesmek istemedim. Eşit ağırlık deyince matematik ağırlıklı da işin içine giriyor, öyle olunca biz görme engelliler geometri, matematik göremiyoruz ve sıkıntı yaşıyoruz.

Buyurun Haldun Bey.

HALDUN KIRKIK – İnsan hakları temelinde engellilerin yaşamlarında karşılaştıkları her türlü sorunları giderecek mevzuata ve bu mevzuatın doğru uygulanmasına ihtiyaç vardır. Ayrıca engelliler konusuyla ilgili bakanlıklar arasında eksiksiz işleyen bir eş güdüme ihtiyaç vardır çünkü birçok bakanlığı ilgilendiren bir konudur, Sağlık Bakanlığını ilgilendirir... Yani Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bu konuya şu anda hâkim olma çabası içerisinde ama hâlâ onun da yani yeni bir bakanlık tabii ama yetersiz olduğunu ben şahsen görüyorum.

Sayın Yusuf Çelebi'nin dediği gibi, son gelişmeleri de kapsayacak şekilde bu alandaki düşüncelerimizi içeren bir çalışmayı yapıp, bu konuyla ilgili bir dosyayı en kısa zamanda sizlere ileteceğiz.

Teşekkür ederim efendim.

-Haldun Bey'e teşekkür ediyoruz.

Şimdi de Sayın Aynur Dankaz Zihinsel Özürlüler Federasyonu Başkanı, buyurun.

ZİHİNSEL ÖZÜRLÜLER FEDERASYONU BAŞKANI AYNUR DANKAZ – Sayın Başkanım, sayın komisyon üyeleri; öncelikle bizi dinleyeceğiniz için çok teşekkür ediyorum, burada olmak gerçekten bir onur. Zihinsel engelliler engelliler içinde en dezavantajlı grup. Yaklaşık iki buçuk.... zihinsel engelli bireyimiz var. Bunlar için eğitim en önemli olgu çünkü eğitimle iyileşme, eğitim ve öğretimle ancak iyileşme sağlanabiliyor zihin engellilerde. Bugüne kadar çıkan yasalarla zihin engelliler de birçok yol katetmişler -bunlar için Hükümetimize de teşekkür ediyoruz- ancak çıkan -az önce federasyon başkanlarımız da söz ettiler- yönetmeliklerle bunlar kısıtlanmakta. 2022 maaşları kısıtlanıyor, şimdi elden alınıyor, bunlar geri alınıyorlar. Yani bakım yasası bizim için çok önemli. “Benden sonra çocuğum ne olacak?” Ki ben 2 tane zihin engelli gencin annesiyim, biri 29 ve diğer 26 yaşına. Tek başıma mücadele ediyorum, bunun için de federasyonda çalışıyorum yani benimle birlikte birçok aile bunları aşabilsin adına.

Eğitim anlamında... Göreve geleli dört ay oldu Sayın Başkanı, dört aydır eğitimle ilgili özellikle çok çalışmalar yapıyorum çünkü küçükken, şu anda benim çocuklarım büyüdü -kendimden örnek vererek gideyim- ama küçükken eğitim sorunumuz vardı, şu anda bakım sorunumuz var. Ben çalışmak durumundayım, tek başıma mücadele ediyorum ama ben bakım parası alamıyorum, evde bakım

ücreti alamıyorum. Bunların tekrar yenilenmesi... 18 yaşından sonra zihin engellilerinin tümüne bakım parası verilebilmesi... Yani ben maaşım nedeniyle bu parayı alamıyorum.

Bir de 4+4'le 23 yaş sınırı geldi. İş eğitim okullarında -bu çok önemli- birçok çocuğumuz eğitim alamamakta ve yaklaşık, işte, bu dönem hiç eğitim alamıyorlar. Bunlar Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne aktarıldı. Kısaca bilgi vereyim ben size, bunlarla ilgili görüşmelerimi yaptım ama Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü üstüne aldı, gerekli taşımacılığı yapıp bunların eğitimine devam edileceği söylenildi. Hâlihazırda hiçbir şey yapılmadı, çocuklarımız eve bağımlı kaldı, eve kapandılar 23 yaşından sonra ve rehberlik araştırma merkezleri de bundan sonra... Bu çok önemli gerçekten çünkü eğitim hayatı boyu eğitim yani zihin engellilerde devam etmesi gereken hayat boyu bir eğitim olması gerekiyor. Bunun için mutlaka bunun araştırılmasını, bununla ilgili gerekli düzenlemelerin yapılmasını istiyoruz. Ben genel müdürlerle görüşmelerimi yapıyorum, yönetmelikler çıkıyor, taslaklar hazırlanıyor ama taslaklar bize gösterilmiyor. Bizden görüş alınıyor, ben oldukça üzerine gidiyorum, konulacağı söyleniyor ama ne olacağını bilmiyoruz. En azından sivil toplum örgütlerinin önemi burada ortaya çıkıyor. Keşke bizlerden sorulabilse çünkü sorunu yaşayan insanlar biziz yani ben sürekli telefon açıyorum. Çocuğum bir hafta içinde öğrendiğini bir hafta sonra unutabiliyor. Şimdi, halk eğitimiyle yönlendirilince üç ay eğitim alacak çocuk, bu kadar, tekrar eve kapanacak. Yani bu düzenlemelerin iyi yapılmasını istiyoruz.

Artı, damar okuma. Damar okuma çıktı. Mayıs ayında, özel öğretim kurumlarında, çocukların damar okunarak derse girip çıktığı... Yani, bence, biz federasyon olarak buna karşıyız. Ha, şöyle: Telif -çünkü eğitimleri kısıtlanıyor- eğitimleri verilebilirse, bunların konulmasını istiyoruz. Çocuk derse girerken damarı okunacak, izlenecek ya da kamera sistemiyle... Bu da bence insan haklarına aykırı bir şey yani çocuklarımız bu durumdan kurtarılmalı.

- Damar okuma ne? Ben bilmiyorum.

- Özel öğretim kurumları çocukları özel eğitime alırken -saatli eğitim var- devletin verdiği ücret var, o ücreti alabilmeleri için, çocuk bir saat eğitim alacak, o bir saati kontrol etmek için kullanılan bir sistem, kullanılacak olan bir sistem. Yani özel öğretim kurumları, özel eğitim kurumları bunları takip etmek için bu konuluyor ama denetimi farklı türlü yapılabilir yani çocuklarımızın üzerinden... Çünkü -zihin engelliler adına konuşuyorum ben- çocuklarımız nöbet geçiriyor, epilepsi nöbeti geçiriyor, o anda beş dakika, on dakika sonra derse girebiliyor ya da servisten inmiyor. Ben bunları hep dile getirdim. Ha, benim çocuğum otistik, tutuyor, on beş dakika sonra iniyor arabadan yani servis geliyor, inmiyor, zorla indiriyor. On beş dakika içinde, on dakika içinde derse girdi, girmediyse de yok yazılıyor o gün için; artı, nöbet geçiriyor. Yani derse girmedi ve yok yazılıyor ve onun eğitimini tekrar alamıyor. Yani bu sistem bunu getiriyor, eğitimden kısıtlanıyorlar yani zihin engellilerin en büyük şeyi eğitim ve öğretim.

Aslında birçok sorunumuz var tabii, bunlara değinmek istiyorum ama bütün başkanlarım değindi, onları geçiyorum. Dün aldığım bir haber var.

- Konuyu düzeltmek adına ben sorayım da...

- Evet...

- Bu damar okuma, izleme anlamına geldi. Ben sorayım ki, burada, özürler lehine, yakalamak adına soruyorum, bunu senin ifadeni çürütmek adına değil. Şimdi, birincisi, şöyle bir önerimiz vardı devlete: Çocuklarımız içeride baskı altında. Bu çocukların kaldığı yeri, hatta sosyal hizmetler de dâhil, gerekirse orada bir şey konulmalı, devlet bunu tespit edebilmelidir. Böyle bir şeydi. Damar okuma... Şimdi, acaba, şöyle: Eğitim hakkını, havale geçirdiği, gelemediği için elinden almamak şartıyla, onları izlemek bizim yararımıza değil mi? Belki özel sektör daha mutlu olur. Niye? Benim çocuğum hiç gitmezse o oradan parasını alıyor.

- Tamam, ben de karşı değilim yani biz de Başkanım karşı değiliz.

- Hayır, karşısınız demiyorum. Bu işi düzeltelim.

- Şöyle: Özel öğretim kurumları bizim çocuklarımız üzerinden para kazanmasınlar ben de ona şeyim. Çocukları alıp gezdiriyorlar, derse getirmeden, bunun anlamında yapılan, bunun karşılığında yapılan, takip etmek adına yapılan bir şey ama bunların telifi eğitimi verilebilsin.

- Onun için düzelttim, konuştum.

- Yani, bunların telifi eğitimi verilebilsin.

Bir de en önemli konu, zihinsel engellilerin cinsel tacize uğramaları. Bu konuyla ilgili mutlaka ve mutlaka Anayasa'da bir değişiklik yapılmasını istiyorum ben. Dün bir avukat arkadaşım ile yaptığım görüşmede -çok detaylı bilmiyorum ama notlarını getirdim- Türk Ceza Kanunu'nun -ve yaşanmış bir olay- dün akşam bunu da öğrendim, dokuz yıl önce zihinsel engelli bir çocuk, yanındaki kızın elini -kaç- 13 - 15 yaşındaki kızın elini tuttu diye -ki bu zihinsel engellilerde cinselliği çok artıran bir şey değildir, hani, onlar

dokunmaktan hoşlanırlar, sevmekten hoşlanırlar- çocuk bir yıl akıl hastanesinde yatırıldı. Zihin engellilerin akıl hastalarıyla bir arada bir tutulmasının değiştirilmesi... Türk Ceza Kanunu'nun 32'nci maddesi ve 57'nci maddesi, mevcut hâliyle eşitlik ilkesine aykırı olduğu gibi ceza ilkelerine de aykırıdır diye böyle bir not düştüm ben. 32'nci maddesi, zihinsel engelliler ile akıl hastaları arasında ayırım yapmadan düzenlemeler içermekte. Zihin engelliler ile akıl hastaları aynı hükümlere tabi tutulmaktadır. Bu yüzden infaz aşamasında da uygulanacak olan 57'nci madde zihinsel engelliler yönünden Anayasa'ya aykırıdır. Yani bunlar da insan haklarına da aykırı çünkü zihinsel engellilik sürekli olan bir rahatsızlık, akıl hastalığı tedaviyle düzelebilen bir durum. Ancak eğitim ve öğretim yoluyla iyileşme sağlıyorlar zihin engelliler.

Ben çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz de Aynur hanıma teşekkür ediyoruz.

İşin doğrusu bir anne olarak, bir ilgili olarak sizden dinlediklerim bana biraz enteresan geldi. Sizi bu çabanızdan, azminizden dolayı da kutluyorum.

- Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yüzünüzden tebessümü de eksik etmemişsiniz, o da sevindirici bir şey.

- Çok teşekkür ediyorum. Hastaneden geliyorum şimdi yine de.

BAŞKAN – Şimdi de Bilal Kızırtıcı, Konfederasyon Genel Sekreterimizi dinleyelim.

TÜRKİYE SAKATLAR DERNEĞİ KONFEDERASYON GENEL SEKRETERİ BİLAL KIZARTICI – Önce ben, sayın milletvekillerimiz, hepinize başarılar diliyorum. Gerçekten zor bir Komisyon. Bu Komisyonun ileride dallanıp budaklanacağını, birçok soruna müdahil olacağını ya da o sorunlarla ilgili olacağını şimdiden görüyoruz. İşiniz ileride çok çok zorlanacak. Şimdi, daha kimsenin bu konuda pek haberi de yok gibi geliyor bana ama ileride başınızı kaşıyacak zaman bulamayacaksınız gibi geliyor.

Ben önce, sayın milletvekilimin bir sevindirici sözüne maalesef, hani, tam gülerken ağlama gibi bir olay olur ya, işte “Ne güzel, haklarımız verildi.” diye sevinirken birdenbire önümüze yeni yönetmelikler çıktı. 65 yaşını doldurmuş muhtaç güçsüzlere, Turhan Feyzioğlu 1976 yılında, MC Hükümetlerine tek istek olarak bunu verdi. Yaşlı insanlarımız, kimsesiz insanlarımız sokakta ölmesin diye bunlara emekli sandığından maaş bağlandı.

- 2022 sayılı...

TÜRKİYE SAKATLAR DERNEĞİ KONFEDERASYON GENEL SEKRETERİ BİLAL KIZARTICI – 2022 sayılı Kanun. Muhtaç kişilere, 65 yaşını doldurmuş. Yani bu çok eski bir Kanun, çok güçlü bir Kanun ve Emekli Sandığından bu maaş ödendi. Daha sonra, 1999 yılında Ecevit Hükümeti ve o dönemin özürlülerinden sorumlu Bakanı Hasan Gemici tarafından engellilere de bu maaşın verilmesi sağlandı ve bu maaş bizi mutlu etti. Daha sonra, yine, sizin Hükümetiniz döneminde 2005 yılında Engelliler Kanunu çıktı ve burada da sevindirici bir olay, 1 kat verilen yani yaşlılarla bire bir verilen maaş sayısı 3 katına çıktı. Dolayısıyla biraz rahat edildi yani bugün hesap edersek 119x3, şöyle böyle, 345 liraya yakın bir para. Bu bizi mutlu etti tabii, kitemizi de mutlu etti fakat bundan altmış gün evvel bir yönetmelik çıktı, bu yönetmelik bu hakları budadı. Şimdi herkes kaygı içinde, telaş içinde. Bu insanlar, biz acımızdan öleceğiz eğer bu para bize verilmezse kaygısı içindeler. Ben size bu konuda bu yönetmeliğin mutlaka tarafınızdan incelenmesini ve müdahil olunmasını, ileride öyle bir, acıdan ölebilecek engellilerimizin...

- Bu yönetmeliğin tarih, sayısı var mı ya da bir örneği?

TÜRKİYE SAKATLAR DERNEĞİ KONFEDERASYON GENEL SEKRETERİ BİLAL KIZARTICI – Evet efendim, burada.

- Fotokopisini alabilirsiniz.

- Yine Türk milletinin...

TÜRKİYE SAKATLAR DERNEĞİ KONFEDERASYON GENEL SEKRETERİ BİLAL KIZARTICI – Bu esas kanun yani esas çıkan kanun.

- Ha son yönetmelik...

- Bir dakika başkanım... O kolay...

- O son çıkan yönetmelik...

TÜRKİYE SAKATLAR DERNEĞİ KONFEDERASYON GENEL SEKRETERİ BİLAL KIZARTICI – Onu da biz size takdim ederiz.

- Bu düzenlemeyi bozan yönetmeliği...

TÜRKİYE SAKATLAR DERNEĞİ KONFEDERASYON GENEL SEKRETERİ BİLAL KIZARTICI – Bozan yönetmeliği takdim ederiz.

Şimdi, demek ki böyle bir tehlike var. Yaşlılarımız 119 lira bir para alıyorlar ayda. 119 lira parayla bu insanlar nasıl geçecek önce onu düşünelim. Ondan sonra, “kimsesiz” kelimesini koymuşuz bu Kanun’a. “Kimsesiz” sözü önceden belirtilmemişti Kanun’da. Dolayısıyla “Ben kimsesizim.” dediği zaman onun beyanına uygun olarak ona bu maaş bağlanıyordu. Şimdi “kimsesiz” sözünü, Türk Medeni Kanunu’nun 364’üncü maddesine dayanarak tarif ediliyor. Burada, üst ve alt akrabalarının olması durumunda bu adam kimsesiz sayılmayacak. Diyelim dedesi...

- Üst ve alt akrabaları...

TÜRKİYE SAKATLAR DERNEĞİ KONFEDERASYON GENEL SEKRETERİ BİLAL KIZARTICI – Onu açıklayacağım. Dedesi, anneannesi, babaannesi, işte...

BAŞKAN - Bunu kim?

TÜRKİYE SAKATLAR DERNEĞİ KONFEDERASYON GENEL SEKRETERİ BİLAL KIZARTICI – Bir dakika Başkanım. Bunlar, eğer yukarıdakiler, babası, anası varsa bunlar üst akrabalar; alt akrabalar da oğullar, torunlar, işte, şunlar bunlar. Şimdi, bakıyoruz Türkiye’de, aile yapılarımıza bakıyoruz, bu insanları cımbızla arasak bulamayız. Yani 900 bin kişi bundan yararlanıyor, şimdi bu şekilde ancak 5 bin kişi yararlanacak. Çok büyük bir infial bekliyoruz. Lütfen, bu konuda devreye giriniz, bu yönetmeliğin en azından yumuşatılması konusunda bir çare bulunuz. İnfial hâlindeyler, geçen İzmir’de büyük bir miting yapıldı, haberiniz var mı bilmiyorum, bu konuda çok tepkiler bize geliyor, geçen gün de dava açıldı bu konuda.

Bu 2022 böyle.

Evde bakıcı parasının ödenmesi konusunda da biraz önce arkadaşımız söyledi, bakıcı parası yani bu nedir; evde bakıma muhtaç kişiye devletimiz bir bakıcı parası ödüyor, bir asgari ücret ödüyor. Bu asgari ücreti öderken bir barem alıyor, diyor ki: “Ben aile fertlerine geliri böldüğüm zaman asgari ücretin 2/3’ünden fazla olursa o kişiye bakıcı desteği vermeyeceğim.” Biraz önce arkadaşım dedi: “Benim 2 tane çocuğum var ama ben bakıcı desteği alamıyorum.” ve aynı zamanda sizin meslektaşınızdır, burada çalışıyor. Ben de 1966 yılından beri vergi veren bir kimseyim, hâlâ da vergi veriyorum ve benim de 26 yaşında çocuğum var. Bugüne kadar... Biz kader mahkûmu değiliz, benim çocuğum engelliye bu toplumun çocuğudur. Devletten bugüne kadar hiçbir destek alamadım. Devlet kara günümüzde yanımda olmadığı zaman ne zaman bizim yanımda olacaktır? Biz, ölçütün özürüllük üzerine kurulmasını istiyoruz yani yüzde 40 ise buna 100 lira verilir, yüzde 50 ise 200 lira verilir, baremli bir sistem, bir kademeli sistemin bakıcı desteğinde verilmesi gerekir. Bugün, benim çocuğumun gideri benden fazla. Ben her ay 1.000 lira, 1.500 lira oğluma harcama yapıyorum, bunun 300 lirası KDV’dir. Devlet zaten bunu peşinen benden alıyor ama hizmet vermeye gelince devletimizi göremiyoruz. Lütfen, bu konuda ölçütün özürüllük ölçütü üzerine, ekonomik ölçüt yerine özürüllük ölçütünün alınmasını istiyoruz evde bakım desteği yapılırken, bakıcı desteği yapılırken.

Bunun yanında, 2011-2013 Bakım Eylem Planı var. Biz, 2007 yılında 3’üncü Engelliler Bakım Şûrası’nı yaptık. Bu Engelliler Bakım Şûrası bir eylem planı hâline getirildi. Hükûmetimiz, geçen sene, 2010 yılında, o şûrada çalışanların tümünü 2011-2013 Bakım Eylem Planı hâline getirdi. Bu, komisyonunuzu birinci derecede ilgilendiriyor. Bu Bakım Eylem Planı bugün ne saffhadır? Biz bunun tarafınızdan incelenmesini istiyoruz.

Ayrıca, primli bakım yasasının çıkması için çalışmalar yapılıyor, primli bakım sigorta yasasının. Bu, Türkiye’de eksik olan bir yasa, hepimizi ilgilendiriyor, yaşlandıkça bizi de ilgilendirecek. Bu bakıma muhtaç olan kişiler kendi primlerini kendisi ödeyecek, bakıma muhtaç olduğu zaman bu kanundan yararlanacak, tıpkı İşsizlik Sigortası gibi. Nasıl çalışan işsiz kaldığında kendi ödediği primden geçici olarak bir maaş alıyorsa, rahatlıyorsa, ona buna avuç açmıyorsa biz de primli bakım yasasının çıkarılmasını istiyoruz ve dilenenlerin, köprü altında yatanların, kimsesizlerin yüzünün gülmesini istiyoruz. Ülkemizin yüzü gülsün diyoruz. Bizi de ilgilendiriyor, özellikle zihinsel özürüllüleri. 2 arkadaşımız biraz önce söylediği “Ben ölürsem özürüllüme kim bakacak?” sorusunu da bu ortadan kaldıracak. Başbakanımız, bize bu konuda destek vereceğini, bu yasayı çıkaracağını sözünü de vermişti 3 Aralıkta. Biz, bunu Hükûmetinizden bekliyoruz ve bu komisyonumuzun bunu takip etmesini istiyoruz, primli bakım sigorta yasası.

Bunun yanında, Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Raporu’nu bu sene Hükûmetimiz verecek. Onlar bize bu konuda bir bilgi vermediler ama komisyonunuz bu konuda bilgi alabilir ve en azından bizleri de bilgilendirebilir. Bu Birleşmiş Milletler...

...- Gölge rapor...

...- Yok, onlar kendisi, biz gölge rapor vereceğiz. Onların kendisi, Hükümet kendisi engelli haklarıyla ilgili Birleşmiş Milletlere bir rapor sunacak. Bu rapor konusunda sizin de müdahil olmanızı biz istiyoruz.

Biraz önce yine Sayın Başkan söyledi, Avrupa Sosyal Şartı ve Avrupa Birliği Mutabakatı konusunda engellilerle ilgili nasıl bir çalışma yapılıyor, komisyonunuz bu çalışmalara katılıyor mu, katılıyorsa nasıl destek verilecek ya da nasıl destek vereceksiniz bizleri? Onu bize biraz anlatırsanız sevinirim.

Devam ediyoruz: Çalışmalarınızı hangi kurumlarla ve kuruluşlarla yapacaksınız? Hangi STK'larla çalışma yapmayı planlıyorsunuz?

Devam ediyorum: Özel eğitimde sıkıntılarımız var. İlköğretim okulunu 14 yaşa indirdiler. Bu 14 yaş bizim için çok büyük bir handicap çünkü bizim çocuklarımızın çoğu geç gelişimsel özellik gösterirler yani diğerleri, tamam, doğru, 14 yaşında ilköğretim çağını bitirebilir ama öbürü çok geç geliştiği için bu yaş ileriye doğru sarkabilir. Biz, böyle bir kestirme ya da kesin bir 14 yaş şeyinin ilköğretimde doğru olmadığını kabul ediyoruz, geç gelişimsel kişilere yapılmış olan bir haksızlık olarak görüyoruz.

Ayrıca, özel eğitimde şöyle bir ibare var, diyor ki: "17 yaşına kadar zihinsel özürülü ise ben ona eğitim desteği veririm, 17 yaşını bitirdikten sonra eğer zihinsel özürülü olmuşsa ben ona eğitim desteği vermem." Bu da insan haklarına aykırıdır. Biz bunu, Özel Eğitim Genel Müdürlüğünün çıkarmış olduğu yönetmeliği size takdim ederiz, siz de o konuda müdahil olursunuz.

Ayrıca, 23 yaş sorunu, biraz önce konuşuldu... "23 yaşından sonra ben örgün eğitim vermem, okul dışına çıkarırım." diyor. Bizim çocuklarımızın gidecek yerleri yok, tekrar dört duvar arasına dönecek. Hayat Boyu Öğrenim Genel Müdürlüğünün bir binasından ve genel müdürlüğünden, 30 personelinin başka hiçbir teşkilatı yok. Bizi böyle şeylerle avutmasınlar. Biz, çocuklarımızın eğitim almasını istiyoruz.

Ben, 2003 yılında 21 yaş sınırının kaldırılması için dava açtım dernek olarak, davayı kazandım, Danıştay 8. Daire kesin davası elimdedir. Yine dava açtım 23 yaşa. Onun da iptalini tahmin ediyorum en kısa sürede yapacağız. Bu konuda sizin müdahil olmanızı ben istiyorum çünkü aileler zorda biraz önce arkadaşımın söylediği gibi.

Erişim ve ulaşımında 1+2 yıl uzatılması engelli insanları zora sokmuştur. Bu konuda muhalefet partisi zaten Anayasa Mahkemesine gitmiş. Sizin bu konuda çalışmalarınızı biz bekliyoruz. Bu insanları mahkûm etmeyelim, bunlar kader mahkûmu değil, ortopedik özürülüler özellikle bu şeyden çok muzdaripler.

Sağlık Uygulama Tebliği'nde engellilerin sorunları var. Bu Engelliler Sağlık Tebliği'ne sizin müdahil olmanızı ve engelliler lehine kararlar çıkarılmasını biz bekliyoruz özellikle araç gereç alma, medikal yardımlar konusunda.

Yine, sağlık kurulu raporları bizi zora sokuyor. Sağlık kurulu raporlarının ölçütü değiştiği için eğer yüzde 40'ın altında ise engelli sayılmıyor. "Bana sağlıklı raporu ver." deniyor "Engellisin." deniyor. "Engelliyim de.", "Yüzde 40'ın altındasın." deniyor. Ne yaşar ne yaşamaz gibi arada derede kalıyor. Biz, bu sorunun çözülmesini istiyoruz.

Ayrıca, Anayasa'mızın 65'inci maddesinde -Anayasa yeniden yapılıyor şimdi- mevcut Anayasa'mızın 65'inci maddesinde bizim aleyhimize bir hüküm var, diyor ki: "Ben istediğim alanda istediğim yere yatırımlarımı yaparım, eğer kalırsa işte sizlere de destek olurum." Biz, bu bakışın değiştirilmesini istiyoruz. Bu, sizin Hükûmetinizin döneminde konulmamış Anayasa'ya, Kemal Derviş döneminde Anayasa'ya ek madde olarak konulmuştu. Bu, bizim için hak kayıplarına sebep oluyor ve insan haklarına da aykırıdır. Ben 65'inci madde gibi bir maddenin yeni anayasada yer almamasını bir manada şimdiden talep ediyorum, dikkatinizi çekiyorum.

Ayrıca, bizim çocuklarımızın bakım sorunu var. Bakım merkezleri çok az. Şöyle söyleyeyim: Devletimizin 60-70 tane bakım merkezi var. Geçen, kendilerinin verdiği bir istatistiğe göre 4.620 kişiye bakmışlar 2009 ile 2010 yılı arasında. 2009 ile 2010 yılı arasında. Bu İzmir ölçeğinde bir sayıdır, yani İzmir şehrinin bakıma muhtaç kişilerine verilecek olan bir sayıdır, biz bunun çoğaltılmasını istiyoruz ve çağdaş, kaliteli bir bakım sistemi oluşturulmasını istiyoruz.

Ayrıca, gündüzlü bakım merkezi. Mesela ben çocuğuma bakıyorum, ama biz çocuğumuzun gündüzlü bir bakım merkezine gitmesini istiyoruz, dolayısıyla gündüzlü bakım merkezlerinin kurulmasını istiyoruz.

Sabrınızı biraz zorladım, beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum, zorladığınız hususlarda size katılıyorum, biraz da dokunaklı anlattınız, işe hâkim birinin anlatımını dinlemek de gerçekten güzel oldu.

Misafirlerimize, sivil toplum kuruluşu temsilcilerimize teşekkür ediyorum.

Duyarlı, bu konuda gerçekten vizyonları olan çok değerli 2 vekilim burada, şimdi kendilerine sırasıyla söz vereceğim, inanıyorum onların da anlatacağı çok değerli şeyler var. Masanın etrafında oturup kendi konularımızı konuşabiliyor olmak, sizleri misafir etmiş olmak, meseleyi sahibinden dinlemek...

Hiç unutmam annem rahatsızdı, doktora götürmüştüm, doktor soruyor, "Neren ağrıyor?" dil problemi nedeniyle annem bana anlatıyor, ben doktora anlatıyorum, ikimiz daracak bir alandayız.

Şimdi, şunu anlıyorum, artık problemi olan, rahatsızlığı olan, direkt kendi rahatsızlığını, problemine en yetkili makama, Türkiye Büyük Millet Meclisinin oluşturduğu, halk adına, milletimiz adına hizmet eden, yasama görevini yapan, yaşama standartlarımızı belirleyen makama direkt anlatma imkanımız var, ben cidden bunu çok önemsiyorum. Türkiye, gerçekten hem insani hem yasal hem çağdaş standartlarını kendisine yaraşır... Az önce sanıyorum Yusuf Başkanım demişti, kuşlarla insanların tedavi ettirilmesini. Şu anda bizim evde de bir kuş var, arada bir dinlemekten mutlu oluyorum, ama çocuklar rahatsız oluyor, gecenin bir yarısında ötüyor, sabah namazında beni görünce o da ötmeye başlıyor. Gerçekten böyle şeylere de ihtiyacımız var. Bu modern çağın getirdiği makineleşme, cihaza bağımlılık, telefona, bilgisayara, sistemlere... Şükürler olsun dolaysız, yüz yüze, göz göze birilerimiz birimizi görmese de normal gözle, birilerimiz az işitse de ama gönül dünyamızla birbirimizi işiten, birbirimizi anlayan, birbirimizi duyan, birbirimizi gören insanlar olarak bir arada olmanın, Türkiye'nin nereden nereye geldiğinin bir göstergesi olarak alınmasını istiyorum ve sayın vekillerime, önce Sayın Ülker Güzel Hocamıza söz veriyoruz.

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle misafirlerimize hoş geldiniz diyorum. Gerçekten bizler için çok güzel bir toplantı oldu. Bu güzelliği öncelikle şöyle ifade edeyim, ilgi alanımız sebebiyle, mensup olduğumuz İnsan Hakları Komisyonu olarak, pek çok konulara bakıp toplumumuzdaki problemlere çözüm getirebilen, insan hakları açısından olayları değerlendiren çok çeşitli toplantılarımız oluyor. İnanır mısınız bugüne kadar yaptığımız toplantıların içinde en güzel, en faydalı ve bizim ruhumuzu ve beynimizi yıkayan çok güzel bir toplantı oldu. Bu sebeple sizlere teşekkür ediyorum.

Her ne kadar milletimizin fertleri olarak insanca yaşama hakkına sahip isek de bazen Allah'ın verdiği engeller bizi bu rahatlık ve eşitlik içinde yaşamaktan alıkoymuyor. Kendimizin engeli oluyor veya çocuklarımızın engeli olup anne-baba olarak bizler sorumlu oluyoruz ve bu sebeple biz de engelli konumuna geçerek, çocuklarımızın hayatını içimizde yaşıyoruz ama her şeye rağmen biz insan olarak bu dünyaya gelmişsek, insanca yaşama hakkına sahibiz, hiçbir farklılık, hiçbir eşitsizlik görmeden, belki zorlanarak, ama onu içimizde kabul ettiğimiz için de hayatımızın bir yaşama tarzı, yaşama şekli olarak alıştığımız için, bunu böyle devam ettirmek mecburiyetindeyiz ve bizim bu hakkımızı hiçbir kanun, hiçbir uygulama veya hiçbir kişinin bakış açısı elimizden almamalıdır. Benim bakış açım bu ve bu sebeple de halkıma, milletime hizmet etmeyi kendime prensip edinmiş bir kişiyim.

Öncelikle engeli Allah'ın bir takdiri olarak, kendi vücudunda yaşayan kişinin dışında, inanın engeli çocuğunda olup da ona kendi hayatını veren annelere, babalara duyduğum saygıyı özellikle ifade etmek istiyorum sizlerin önünde, çünkü bu fedakârlığın bir başka yönüdür, bunun izahı yoktur, bunun, bu fedakârlığın bedeli de yoktur hiçbir şekilde, ancak saygı duyarsanız, sevgi gösterirseniz, dostluğunuzla elinden tutmaya çalışırsanız ve elinizdeki yetkilerle onun hayattaki yaşama şartlarına destek olucu şekilde imkânları getirebilmeye çalışırsanız, belki bir parça vazifenizi, insanlık vazifenizi yerine getirmiş olursunuz diye düşünüyorum.

Şimdi, burada bizim kurmuş olduğumuz veya kurularak bizim üyesi bulunduğumuz İnsan Hakları Komisyonunun alt komisyonu olarak, işte, biz bu mutluluğu, arkadaşlarımız olarak sizlerle yaşamak istiyoruz. Bu sebeple sizlerin bu problemlerinize, sizlerin bu insanca yaşama hakkını verebilecek birtakım düzenlemelere katkıda bulunabilmek bizim için çok büyük bir gurur olur.

Tabii, hep notlar aldım, çok güzel, çok önemli noktalara vurgular yaptınız, hiç bunları tekrarlamayacağım, ama şu çok önemli bir şey, insan hiçbir zaman tüketen bir insan olarak toplumda kabul edilmemelidir, çünkü o insanca yaşama onur ve gururunu ortadan kaldırıyor. Bizim bunu yapma hakkımız yoktur. Bu çok önemli bir prensip ve ikinci olarak da toplum içinde kesinlikle kabullenilmeyi sağlamak lazımdır. Bu iki husus o toplumda yerleştirilirse, zannediyorum çok önemli adımları atmış oluruz.

Biz, belki devletimiz, Hükümetimiz son yıllarda çok önemli sosyal içerikli reformlar yapmıştır, kanunlar çıkarmıştır. Gerçekten ben mensubu bulunduğum için söylemiyorum, ama şu on yıllık süre içerisinde hiçbir sosyalist hükümetin, devletin, kolay kolay alamayacağı sosyal reformları, Hükümetimiz, AK PARTİ Hükümeti olarak yerine getirmiştir, yapmıştır. Bitmiş midir? Hayır. Yaptıkça artıyor. Zaten ihtiyaçlar tatmin edildikçe artar. Ve nasıl artar? Önemli olan ihtiyaçları tatmin ettikçe daha rahatını, daha mükemmeli verebilmek için araştırmayı ve geliştirmeyi gerektirir.

Bu sebeple bizlerin buradaki görevi çok büyük önem arz ediyor ve biz sizlere destek olabilmek için elimizden gelen her türlü yardımı, çalışmayı sizlerle beraber... Bu çok önemli. Eğer biz kapalı kapılar ardında karar alırsak yanlış kararlar alırız. Biz sizlerin bakış açısıyla probleme çözüm getirmeliyiz, çünkü bunları yaşayan, bu engelleri gören, hisseden sizlersiniz. O sebeple getirilecek olan hukuki düzenlemeleri, kanuni düzenlemeleri sizlerin bakış açısıyla yapmamız gerekir.

Belki daha önce yapılanlarda birbiriyle çeliştiğini ifade ettiğiniz hükümler var, o da çok önemli bir şey, işte, bunlar koordineli bir şekilde çalışmamış olmaktan ileri geliyor. Niyet çok halis, niyet çok güzel ama uygularken hataları herkes yapıyor. O zaman, biz bunu fark ettiğimiz anda toparlamalıyız, düzenlemeliyiz, yeniden ele almalıyız.

Ben fazla uzatmadan şöyle bir teklif getirmek istiyorum: Bütün bu konuşmalar, her biri bize açıklayıcı geldi yani biz bugünkü toplantıda havanda su dövmelik ama böyle günlerimiz çok oldu, böyle toplantılarımız çok oldu. Bunu üzülerek ifade ediyorum. Bugün biz her arkadaşımızın sorumlu olduğu konuda hakikaten çok güzel öneriler, çok güzel tavsiyeler ve sizin hayatınızı kolaylaştıracak önemli noktaların hepsini tespit ettik diye düşünüyorum. Buna rağmen, sizler bize bir rapor hâlinde yapılması gereken kanuni düzenlemeler nelerdir; iki, mevcut uygulanmakta olan bu düzenlemeler içinde birbiriyle çelişen hükümler madde bazında nelerdir? Biz bunları aslında çalışırız, yaparız fakat sizin yapıp bize getirmeniz hem bizim için bir zaman kazanmaktır çünkü bizim yapmamız -o kadar çok işimiz, meşguliyetimiz var- zaman alır, süreç geçer, işi daha pratik, gerçekten, işi yaşayan kişilerin görüş ve bakış açılarıyla değerlendirmemiz çok daha kolay olur zaman kazanmak açısından. Başkanımızın müsaadeleriyle, bize eğer böyle bir raporu hazırlayabilirseniz daha sağlıklı, daha düzgün olur. Biz de kendi aramızda oturur ve hemen bunu bakanlıklar, kanun değişiklikleri veya Meclise kanun teklifi getirmek suretiyle çözüme ulaştırmamız mümkün olabilir.

Efendim, ben fazla uzatmayayım. Sizlerle birlikte bu konuları çözmek, sizlerle birlikte bu toplantıyı yapmak benim için çok büyük bir gurur oldu ama ben de şöyle bir duygulandığım için belki ifade ediyorum, bazı sağlık problemleri insanların başına hakikaten, ciddi boyutta, küçük yaşta evladına sahip olduğu zaman, böyle karşılaştığı problemler olabiliyor. Ben de böyle bir anneyim. Benim çocuğumun da doğduktan sonra kemik gelişmesindeki bir problemten dolayı ileri yaşta tekerlekli sandalyeye bağımlı olduğu ifade edildi. Ben kabullenemedim, "Mücadele vermem gerekiyor." dedim, on dört sene hayatımı yaşamadım, onun tıbben mücadelesini gerçekleştirdim. Başardım. Dünya çapında tıp kitaplarına geçti. Tekerlekli sandalyeden kurtardım, üniversite eğitimi tamamlattım, her türlü eğitimi de tamamlandı ama bir annenin özürü bir evlada sahip bir ebeveyn olarak hissedebileceği bütün duyguları yaşadım.

... – Hiçbir engel bıraktı mı şu anda?

... – Boyu kısa kaldı; 1.85'lik bir boy 1.55'te kaldı ama bizim için önemli değil.

Ben ona her zaman şunu söyledim: Hiçbir kimse sağlamlığına güvenmesin, her an her türlü sakatlık, engellilik, yaşamamızı engelleyen her türlü problemle karşılaşabiliriz. Bunu kendi oğlumun zihnine, kalbine, aklına koydum ve ona her gece uyuturken anlattığım masal bir hayat şeyi, hepsi hayal unsuru, hiçbir kitapta yazmıyor ama ben ona her gece hayatın savaşa giden, yolda yürüyen, okula giden, ne bileyim, hayatın her safhasında bir engelle, bir sakatlıkla karşılaşabileceğimizi her yaşta masallarla anlatmaya çalıştım.

Hepinizi saygıyla karşılıyorum. Allah yardımcınız olsun diyorum ve bizim burada sizlere destek olmak için hazır olduğumuzu ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

... - Sayın Vekilime teşekkür ediyorum.

Şimdi, Diyarbakır Milletvekilimiz Sayın Oya Eronat, buyurun Sayın Vekilim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Değerli başkanlar, hepiniz hoş geldiniz.

Bir dostumun bir lafı vardı, "Keşke dağ başında yaşayan bir insan olsaydım." derdi. Ne kadar az şey bilerseniz o kadar mutlu olursunuz.

Şimdi, sizleri dinledik. Sorunları hep bildiğimizi zannediyoruz. Bu konuda bu Komisyon olarak da hem Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığından genel müdürleri dinledik, başka değerli insanları dinledik, engellileri dinledik. "Ya, tamam, biliyoruz." diyoruz ama gerçekten sizleri dinlediğimiz zaman daha bilmediğimiz neler olduğunun farkına varıyoruz. Biz buraya Marko Paşa'lık yapmaya gelmedik, bu Komisyonda, işte, laf olsun beri gelsin, bir Engelli Hakları Alt Komisyonu da var diye, kurulsun diye kurulmadı. Başında engelli bir kardeşimizin olduğu bir komisyon. Gene Ülker Abla'mız, bir zamanlar engelli olan bir evlada sahip bir anneydi. Ben de bir engelli etrafımda olan bir insan olarak büyüdüm, son yıllarında yatalak bir babanın, kısa bir süre onun bakımını üstlendim ama hiçbir zaman engellilere farklı bir gözle bakmadım.

Seçim zamanı, bir anımı anlatmak istiyorum. Bizim Diyarbakır'dan 9'unsu sıra adayımız engelli bir kız arkadaşımızdı, hanım arkadaşımız, iki eli yoktu. Onun engelli olduğunu hiç fark etmedim, kendisine şunu söyledim, seçilme imkânı olmayan bir sıradaydı: "Ben nasılsa bir araçla seçim gezimi yapıyorum, sen ayrıca masraf yapma, gel beraber çalışalım." İki ay boyunca benim seçim aracımınla dolaştık Diyarbakır'ı, hiç onun engelli olduğunu fark etmedim çünkü her işini kendi yapmaya alışmıştı. İki koluyla -eller yok- çayını içiyor, yemeğini yiyor, çorbasını içiyor. İki üniversite bitirmiş bir hanım, hem hukuk fakültesini bitirmiş hem de Ege Psikoloji Bölümünü bitirmiş. Şu anda iyi de bir kurumda çalışıyor, özel şirkette, çok başarılı. Sadece bir gün hava sıcak, dondurma almak istedik, bir bayan arkadaş daha var araçta, "İn hepimize dondurma al." dedim. Kalktı böyle bir kâseli, kaşıkla bir dondurma getirdi. İstemedi Fatma Hanım. Nasıl ısrar ediyorum "Lütfen, sen de ye." "Hayır, ben yemeyeceğim." diyor ama o, onun kaşık ve tabağı tutamayacağını söylemiyor, ben bunun farkında bile değilim. Daha sonra, öbür arkadaş fark etti, gidip ona külahla aldı. Külah olunca yemeyi becerdi tabii. Şimdi, bu bir yandan iyi oldu benim için, bir yandan kötü oldu. Bir iyi tarafı şu: Ben onu bir engelli olarak kabul etmedim, hiç bunu hissetmedim, ona da hissettirmemişim, kendi bana söyledi, "Sen benim engelli olduğumu hiç kabul etmedin." dedi çünkü o da tavriyla, hareketiyle bunu belli etmedi, her hareketiyle çok normal davrandı. Bir üzüldüğüm nokta, nasıl bu kadar hassasiyet gösteremedim, onun o hassas noktasını fark edemedim. Bu da bana acı vermişti. Fakat şu var, ben şuna inanan bir insanım: Zor, zekayı keskinleştirir. Hepiniz, engellerinizi veya çocuklarınızın engellerini aşmak için eminim mucizeler yaratıyorsunuzdur, mucizelerle bu işlerin altından kalkıyorsunuzdur. Allah yardımcınız olsun diyorum.

Biz burada 2 hanım olarak, bir de engelli Başkanımız olarak sorunlarınızı gerekli yerlere, yasa maddelerine koydurmak için elimizden geleni yapacağız. Bütün isteklerin hepsi yerine gelecek mi? Bu, tabii ki mümkün değildir ama olabileceğin maksimumunu yapmak için elimizden gelen gayreti sarf edeceğimize lütfen emin olun.

Bizi çok aydınlattınız, sizlerle beraber olmaktan mutluluk duyduk şu bir saat kırk beş dakikanın nasıl geçtiğini hiç anlamadım. Dün, burada on saate yakın bir komisyon toplantımız vardı, oldukça da sıkıntılı geçti...

-On saat.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – On saat sürdü, evet. Uludere komisyonuydu, geçirdik ama hani böyle sıkıntılı yaşadık. Fakat sizlerle konuştuğumuz zaman, bir sohbet havasında dertlerinize hemhâl olduk, çocuklarınızın sıkıntılarını dinledik, bildiğimizi zannettiğimiz şeylerin birçoğunu bilmediğimiz farkına vardık. Sizlere de bu konuda bize destek olduğunuz için, bizi aydınlattığınız için teşekkür ediyorum, mutlu olmanızı diliyorum olabildiğince. Herkesin -inanın- çok fazla derdi var. Allah bu dertleri belki bize veriyor, hem belki karşımızdakine bakarak teselli bulmamız için, belki de dertleri olan diğer insanlara yardımcı olabilmemiz içindir diye de düşünüyorum. Hani, belki biraz Pollyannacılık olacak ama hayatta da biraz Pollyanna olmak gerekiyor diye de düşünüyorum. Allah hepimizin yardımcısı olsun.

Teşekkür ediyorum.

-Başkanım, müsaade ederseniz ben de bir ilave de bulunmak istiyorum.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

-Bu bize hazırlayacağınız dosya önem sırasına göre hazırlanırsa yani öncelikle yapılması gerekenler... O zaman, çok daha pratik bir şekilde sonuca varabiliriz diye düşünüyorum.

-Eğitim ayrı...

-Hayır, hayır. Mesela, öncelikle yapılması gereken, alınması gereken kanuni düzenlemeler midir, mahallî idarelerin uygulamaları mıdır, yeni bir yasa teklifini Meclise getirmek midir veya eğitim konusundaki alınması gereken tedbirler midir, sosyal tedbirler midir yani o sıralamayı bize vererseniz daha kolay olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

- Sayın vekillerime ben de teşekkür ediyorum.

Müsaadeniz varsa ben de sayın vekillerimin dediği gibi bugün sahadan, işin içinden, gönül ve zihin dünyasından, biraz da kendi hikayemi dinlemiş olduğumu söyleyeyim. Bazen, sizi dinlerken bir yerlere gittim. Biraz çocukluğuma, biraz gençlik yıllarıma, biraz eğitim yıllarıma gittim. Bazı anılarımın bir film şeridi gibi gözümün önünden geçtiğini hissettim. İnsanın, sevdiklerinin kusurunu görmeme noktasında benim de bir anım var, onu da hemen bu arada paylaşmak istiyorum.

Altı yıl, lise yıllarında aynı sırayı paylaştığımız Haluk isminde bir arkadaşım var. Tabii o askerliğe gitti, biz gitmemiştik. O ara telefon falan yok, mektup yazıyor, diyor ki: "Abdurrahim, sen hayatı anlamadın, askerliğe gelince dünyanın kaç bucak olduğunu anlayacaksın. İstedğin gibi gezemeyeceksin, istediğin yemeği yiyemeyeceksin, annene kapris yapamayacaksın, bu yemek güzel değildi

diyemeyeceksin.” Tabii ben de cevap yazdım: Ya Haluk ne kadar çabuk unuttun benim asker olmayacağımı, hiç mi anlayamadın, hiç mi fark etmedin, benim askere gitmeyeceğimi bilmiyor musun? Altı yıl aynı sırayı paylaştık, aynı sınıfı, aynı sırayı, aynı okulu. Bu defa cevap yazıyor: “Ya Abdurrahim, ben bir an senin bütün sakatlığını unuttum, aklıma gelmedi.” Sonra bir yerlerde okumuştum, insan sevdiği kişinin eksiklerini görmezmiş.

Müsaadenizle, biraz toparlayayım. Önce tekrar teşekkür ediyorum geldiğiniz için. Yusuf Başkanımın anlatımlarını bir özetleyeyim. Bakış, insan odaklı olmalı, kadın, çocuk, genç, yaşlı hakları derken biz bir yerde engelli haklarından bahsediyoruz. Birleşmiş Milletler Sözleşmesi sivil anayasada yer almalı, ek protokol yer almalı, Dışişleri Bakanlığımız, Yaşlı, Engelli Hakları Sözleşmesi’ni imzaladı “Teşekkür ediyoruz.” dedi. 5378 sayılı yasa Mediste ortak iradeyle 2005’te çıktı, bunun için mutluluğunu belirtti. Çok olumlu ama...

- Orada cümle şu: “İhtiyar, Engelli...” diye geçer.

- Ulaşılabilir, erişilebilirlik, kamuda mağduriyet hususlarını dile getirdi. “Okulda işaret dilini, az veya yok denemek durumunda.” diye söylediler. “İşaret dili de seçmeli ders olabilir.” dedi, bu enteresan bir teklif gibi geldi bana.

Bir şey daha öğrendim “İki milyon işitme engellimiz var.” diye söylediler, ne kadar da çok insan...

- iki buçuk milyon da zihinsel engelli vardı.

- Evet, doğru.

- “Neden üst bürokraside yeterli derecede engelli yok? Birkaç kişi var ama bu yetersiz.” dediler, İngiltere’de görme engelli bir sorgu hâkimi olduğunu belirttiler. Eskişehir’de camiye, engelliler için ekran konulması enteresan bir örnektir, işin doğrusu ben de mutlu oldum.

Barış süreci en fazla bizi memnun etti. Ölen mezara gidiyor, ölmeyen sayımızı artırıyor. Bu cümlenin altını çizdim, gerçekten çok önemli, dilerim bizim sayımız bundan sonra artmayacak, artmamalı.

Namık Topçu Bey, işitme engelliler için işaret dilini dile getirdi. “Bilinmemektedir.” dedi, Millî Eğitim bu alanda okul açmalı, özel sektöre bırakılmamalı, suistimal ortamı olan bir konu. “Millî Eğitim Bakanlığı müfredatının değişmesi gerekiyor.” dedi. Üniversite sınavlarında

işitme engelliler özelinde bir sınav yapılmasının uygun olacağını belirtti.

- Eğitim fakültelerinde işitme engelliler öğretmenliği bölümünde okuyanlara da derhâl ve derhâl zorunlu ders olarak okutulması gerekiyor.

- Rıfat Emekçi Bey “Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’ni uygulayabilmeliydik. Engelli bir yurttaş olarak kendimizi hissedebilmeliyiz. Beynimiz organlarımıza hükmetmiyor.” dedi. Bu çok ciddi bir saptama. İşin doğrusu o, insanlar bir an gözümün önünde canlandı. Toplumun bakış açısının değiştirilmesi gerektiğinin çok önemli olduğu belirtti. Bir arkadaşta otobüste yer veriliyor ama yanda birilerinin oturmamasının onun duygu dünyasını sarstığını ve sonra intihar ettiğini söyledi. Acıklı bir olay fakat maalesef böyle bir akıbetle karşılaşmış, kendisine rahmet diliyorum. “Hep müfettiş olmak istedim.” dedi. İşin doğrusu niye müfettiş olmak istediğini daha sonrasında kendisinden dinlemek istiyorum. “Hedefim hep ilerisiydi.” dedi, bu değerlendirmesi çok hoşuma gitti. Bir insan eğer bir amacı, eğer bir hedefi, eğer bir çabası varsa insanlığıyla övünebilir diye düşünüyorum. “Sosyal hizmetlerde müdür oldum, sekiz-beş mantığını engel olarak gördüm.” dedi, engel sadece organlarda değilmiş. Kimisi engelli bir müdürün emrinde çalışmak istemediğini belirtti.

Ben otuz iki yıllık memuriyet hayatımın yirmi dört yılını müdür olarak geçirdim. İşin doğrusu da yönetim mentalitesi, insan kaynakları, kişisel gelişim alanında biraz yoğunlaştım ve insanlara liderlik yapabilme sadece yöneticilik değil... Liderlik yapma pozisyonun mutlu olduğum anlar olduğunu da söylemeliyim. Belki şu açıdan da bir mutluluk payesi çıkardım kendime: Birilerinin yapabileceğini benim de yapabileceğimi gösterme durumum oldu. Belki bedenen biraz yıprandım, belki biraz fazla yoruldum. Belki çocuklarımla memuriyetten uzaklaşmasına sebep oldum çünkü eğitim fakültesini bitiren oğlum “Baba, ben memur olmayacağım.” demişti. “Niye?” dedim, “Senin bir gün rahat bir kahvaltı yaptığını görmedim. Hep anneme ‘Acele.’ dedin, çayı sıcak içtin, masada yanda bıraktın mesaiye yetişmek için.” demişti ve memur olmadı.

Son dönemde kurumlarımız çok güzel oldu ancak bu bakım rehabilitasyon alanında sosyal ilişki önemli diye söylediler, ben de katılıyorum. “Ekonomik kaynak sıkıntısı var.” dedi. 8,5 milyon insandan bahsediyoruz, örgütlü olan sadece 500 bin. İşin doğrusu bu rakam da çok düşük yani ben bunu daha önce bilmiyordum.

Haldun Bey “Örgütlerimiz maddi sıkıntı çekiyor. Engelli derneklerine bir fon ayrılmalı.” dedi. Gerçekten bu da enteresan bir fikir. Bazı ülkeler bunu yapıyor. Engellilerle ilgili pozitif ayrımcılık Anayasa’da bulunmaya devam etmeli, yeni anayasada da herhâlde. Yasal yönetmelikler bazen yetersiz, bazen yanlış uygulanıyor. İşin doğrusu yetersizliğini anlarım da bu yanlış uygulama beni çok rahatsız ediyor. Birileri işgüzarlık yapıyor, benim de karşılaştığım spesifik olaylar var. Arayanlar oluyor, kurumlara dönüyoruz. Bir kısmı düzeliyor ama herhâlde bizim ulaşamadığımız olaylar da olmuş olabilir.

“Böylece hak kayıpları oluyor.” dedi, “Görme engelliler bu camianın lokomotifi olmuşlardır.” dedi. Aklıma, Abdullah bin Mektûm geldi. Resulallah Medine’den ayrılırken namazları kıldırmak için kendisine görev vermiş; o da bir âmâydi.

“Hukuk alanında başarılı avukat arkadaşlarımız var.” dedi. Eşit ağırlık puanından sınavları kazanırken şu anda matematiğin de içinde olduğu eşit ağırlık konularının öngörülmesinin bu alanı kapattığını belirtti.

.....- Sözel den kazanırdı daha önce.

.....- Bunu bir not alalım özellikle...

.....- Daha önce sözel den giriyorlardı.

.....- Evet.

.....- Bu çok önemli.

.....- YÖK’le bu çözülür.

.....-Bakanlıklararası koordinasyonun gerekliliğinden bahsedildi.

Aynur Hanım’ı biraz daha heyecanla dinledim. Bir anne yüreği, bir kadın şefkati, bir mücadele insanı olarak aklıma, işin doğrusu, Hazreti Hacer’i getirdi, İsmail’e su getirmek için 7 defa Safâ ile Merve arasında koşuşturan bir Hacer’i.

Şunu söyleyeyim: Allah’ın evini tavaf ederken Hazreti Hacer’in eteğini de tavaf ediyorsunuz. Nasip oldu, ben de hacca gittim. Bir kadın ama siyah bir kadın, bir zenci fakat onun mezarı Allah’ın evinin içinde. Siz Kâbe’yi tavaf ederken onun eteğini de tavaf ediyorsunuz ve onun İsmail’i için 7 defa Safâ ve Merve arasında gidip gelişi, şu bulma çabası, çabayla değil ama çabadan sonra zemzemi bulması, benim hayata bakışımı çok farklı kılan bir olay. Konuyla ilgili birçok kitap okudum, benim de o konuda 10 sahifelik bir yazım vardı, yayınlanmıştı. Siz konuşurken, işin doğrusu, o olayı hatırladım.

2,5 milyondan bahsettiniz, çok büyük bir rakam, birçok ülkenin nüfusundan büyük. İşin doğrusu bu rakam...

.....- Aileleriyle birlikte düşündüğünüzde, kardeşleri, anne, baba ve aile...

.....- ...beni biraz ürküttü.

“Eğitim önemli.” dediniz. Hükûmetimize çabaları için teşekkür ettiniz. Sağ olun.

“Bakım Yasası bizim için çok önemli. 2 engelli annesiyim. Küçükken eğitim, şu anda da bakım sorununuz var.” dediniz.

Bu, konunun tamamını anlatan, özetleyen bir değerlendirme.

“Bütün zihinsel engellilere bakım ücreti verilmeli.” Sanıyorum bunu “hayat boyunca” demek istediniz. Ben de katılıyorum.

...-Evet.

.....- Çünkü durumu devam ediyor.

.....- Tabii.

.....- “Eğitimleri ömür boyu olmalı.”

...- Bir de orada maddiyata bakılmamalı yani. “Evin içindeki ücrete bakılmasın.” dendi.

...- Maddiyata bakılmasın...

.....- Özellikle özürliülerde bu çok önemli.

...- Şimdi, Sayın Vekilim, Sayın Başkanım, 18 yaşından sonra yani bize muhtaçlığı...

...- Ne değişiyor 18’de? Rüşte ermiyor ki bu.

...- İşte, üçte 2’sini geçmemesi gerekiyor asgari ücreti bu yüzden tanımıyor çocuk.

...- Bizim kültürümüzde, inancımızda bunlar sorumlu duruma gelmiyorlar yani rüşd olayı yok onlar için.

...- Evet.

... - Bunlar melek gibidirler. Yani Allahutaala da bunları fiillerinden dolayı sorumlu tutmayacak bizim inancımıza göre.

.....-

...- Evet.

...- İşte, bu Ceza Yasası'na geleceksiniz. Dün çok etkilendim ben. Aslında ona çok değinemedim. Akıl hastalarıyla bir arada yatırılmasını zihin engellilerin, kendi çocuğumla bağdaştırdım. Büyük olan 29 yaşında, hafif mental retarde. Hani, böyle gider, dokunur, eder. İşte, şimdi bunda karşıdaki insanın anlayışı çok önemli. İşte, bir mahkemeye düştüğünü düşünün ve akıl hastanesine yatırılacak. Yani bu bir tedavi değil, daha kötü bir duruma düşecek çocuk.

...- Çocuk eğitiminde damar okumaya karşı olduğunu söylediğiniz Yusuf Başkanım araya girdi. Sanıyorum, suistimal edilen konuların başında, engellilerin eğitim rehabilitasyonu geliyor.

– Eğitim rehabilitasyonu, evet.

– Sanıyorum, bir tedbir olarak düşünülmüş ama bu tekrar değerlendirilebilir. Zihinsel engellilerin cinsel tacize uğramaları, Anayasa'da, yasada yeniden bir düzenleme yapılmalıdır. Çok çirkin bir şey.

– Evet.

– Gerçekten, bunu konuşmak, bundan söz ediyor olmak bile insanı ürkütüyor.

– Maalesef.

– Fakat maalesef, işte toplumda böyle ruhu hasta, beyni hasta, vicdanı hasta olanlar da demek ki var.

Zihinsel engellilerin akıl hastalarıyla aynı ortamda olamayacağını belirttiniz, tamamıyla size katılıyorum.

Bilal Bey'in düşüncelerini bir özetleyeyim: Zor bir komisyon, 2022 sayılı Kanun'a göre maaştan bahsettiler Emekli Sandığı'ndan.

– Biz göndereceğiz size yönetmeliği.

– Bu, bu Hükûmet döneminde yaşlı ve engellilere ödenmeye başlandı. “Son çıkan yönetmelik bu hakkı budadı.” dediler. Gerçekten bu üzüntü verici. Biz, hakları geliştirmeye, hakları daha yükseklerle tırmandırmaya çalışırken böyle bir şeyin oluyor olması...

– Bilal Bey, şöyle vurgu yapmak istedi Sayın Vekilim: Orada -önünüze belki yine öyle getirecekler ama- uygulanmıyordu yani biz geçen bunu bürokratlara görüştük, dedik ki: “Bu geçmiş yasada var.” Doğru, var ama uygulamıyorlardı. Şimdi, ilgili bürokratlar kendilerini kolluk kuvvetlerinin yerine koymuş, uyguluyorlar.

– Evet, maalesef. Öyle kraldan çok kralcı birileri var. Bundan şunu anlıyorum: Yasaları ne kadar düzgün yaparsanız, yönetmelikleri ne kadar hakkaniyete uygun yaparsanız yapın, nihayet bunu uygulayan insanlar. Bir zihin değişimi, dönüşümü çok gerekli. Hâlâ 2000 öncesinde yaşayan insanlar var bu ülkede ama inşallah, bunlar kararlılıkla, el birliğiyle üstesinden geleceğimiz hususlar.

Evde bakıcı parasının aile fertleri başına asgari ücret oranlarıyla planlandığını söylediniz. “Bu şart aranıyor ölçütü, özürülülük oranı kademeli verilmesini öneriyoruz.” dediniz. Gerçekten bu çok doğru, herkes hakkettiği kadar almalı. Şu andaki yönetmelik... Ben de biraz işi aşama aşama takip etmiş, İŞKUR müdürüyken de biraz işle alakalı bir pozisyondayken görmüştüm. Orada tespitte gidenlerin biraz da inisiyatifine kalmış, maalesef bu inisiyatif de her zaman olumlu anlamda kullanılmıyor. Size katılıyorum ve şu anda Bakanlığın böyle bir çalışma yaptığını, Sayın Bakanımızdan vekil arkadaşlarımızla birlikte dinlemiştik.

“Bakım Eylem Planı 2011-2013 ne durumda?” diye sordunuz. Primli bakım sigorta yasası çıkarılmasını istediğinizi belirttiniz. “Ben ölürsem özürlüme kim bakacak?” kaygısını dile getirdiniz. “Hangi STK'larla çalışmaktasınız?” diye sordunuz. İşin doğrusu, Yusuf Bey işin içinde, işin merkezinde biri olarak çok şey dile getirdi. Ben, bu arada, politik alanlarımızı, Engelli Hakları Çalışma Komisyonu olarak takvimimizi de söyleyeyim mademki sordunuz: Politika alanlarında hukuki boyut, ulusal ve uluslararası eğitim, sağlık, istihdam -devlet ve özel- sosyal güvenlik, aylık bağlanması, rehabilitasyon hizmetleri, bakım hizmetleri -şehirlik, belediyeler- kamu hizmetlerine, toplumsal hayata erişim, medya -haberlerin veriş şekli- kamuoyu, ön yargılar, çalışmalar, dinlemeler, Özürü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü... 2) üniversitede ilgili isimler, 3) Sivil toplum örgütleri.

Yukarıda sayılan politika alanlarında detaylı bilgi istenir.

Yerinde incelemeler, başta Ankara olmak üzere, uygulamadaki eksiklikleri tespit etmek amacıyla yukarıda sayılan başlıklar temelinde inceleme yapabilmek, inceleme sonuçlarına göre sorumlu kamu görevlileri, belediye başkanları, hastane yöneticileri ve benzeri dinlenilmesi; bütün çalışma dönemi boyunca medyayla sıkı ilişki kurmak, komisyon çalışmalarının duyurulmasını sağlamak.

Sonuç olarak da, tespit ve çözüm önerilerimizi bir rapor hâlinde Meclis Başkanlığımıza ve ilgili bakanlıklara ve Türkiye kamuoyuna açıklamak.

.....- Sayın vekilim, burada bir cümle söyleyeyim.

Hem Bilal Beyin konuştuğuna bir atıfta bulunacağım, bir de orada bir önünüzü açmak istiyorum.

Birincisi: Ülkemizde yaklaşık 17 milyon 500 bin birey sigortalı çalışıyor. Sigortası olmayan da en az bunun kadar yoksa da ciddi bir rakam olduğunu söyleyebilirim. İşsizlik Fonu ilk çıktığı zaman ilk önce işverenler karşı çıktı, sonra da diğer çalışanlar karşı çıktı. İşverenler işçiyi işten çıkarınca, hemen gidip bu İşsizlik Fonunda çıkan paraya sarıldılar. Siz de İŞKUR il müdürlük süresinde bunu biliyorsunuz...

.... – İki yıl bu uygulama çok çok yapıldı.

....- Şuraya geleceğim: Biz aslında burada devletten belki bir şey beklemiyoruz dersek, o zaman beklemiyorsan niye öneriyorsun anlamına gelmesin ama devlet burada kârda olacaktır. Nerede kârda olacaktır? Şimdi birincisi, 17 milyon 500 bin insan çalışıyor, 5 TL’den ki, bugün adam keyfi alkol alıyor, eğitim katkısı diyoruz, TRT katkısı diyoruz. Bu adam kendi kendinin günahına da giriyorsa kendisi yapıyor. Sigara içiyor keyfi, eğitim katkısı kesiyoruz. Şimdi, birincisi, sağlığımız için bir şey yapmıyoruz. Ben yarın... Siz bugün milletvekilisiniz. Siz yaşlandığınız zaman -tamam, belki yüksek düzeyde emekli olsanız biriniz de size bakar ayrı bir konu ama- sizin gelininiz ya da sizin oğlunuz size bakmak zorunda değil, bu bir gerçek. Yani, bizim talebimize bugün işveren karşı çıkıyor ama işveren kendisi de dâhil bu talepten faydalanacaktır. Yaşlandığı takdirde priminde kesilmiş olan parayla bakılacaktır. Yani, devletin burada bir gideri yok, bu çok önemli.

Bir de, bu bilhassa söyleyeceğim söz zihinseller için çok geçerli bir ifade. Bizim zihinsel özürli çocuklarımız bir taraftan taciz ediliyor mahkemeye giderken tazminat davası açamıyorsunuz. Bugün, düşünün ki, ne kadar ağır bir şey, tecavüze uğruyorsunuz, taciz ediliyorsunuz, 30 binlik bir tazminat davasına karşılık da buna o kadar da harç bedeli giriyor.

Yine, geçen bir tane beyefendi beni aradı “büyük doğum”da çalışıyor. Benden birisini talep etmişti ben de yönlendirdim, yani dedim ki: Şu avukatı arayın. Avukat kendisine “7,5 milyar bu işin bedeli.” deyince döndü yanı ağlayarak -erkek, yani bazen “Erkekler ağlarlar mı?” diye söylerler ya, bazen onlar da ağlar diyorum- “Yusuf, benim çocuğumun tecavüze uğradığına mı ağlayayım, avukatın benden 7,5 milyar beklediğine mi ağlayayım?” dedi. Yani, mümkünse yargıda... Bu çok önemlidir, bunu siz kendi projenize alırsanız bu çözülebilir. Ben bunu Adalet Bakanlığı Müsteşarlığı düzeyine götürdüm, uçakta da Adalet Bakanımıza da söyledim. Biz, hasbelsekader yan yana düşünce birkaç bakan arkadaşı vardı o da geldi benim yanıma düştü, dedim ki: Körün istediği bir göz sen iki gözü birden verdin. Bir gel de hem bir şeyler isteyeyim senden. O zaman Aile ve Sosyal Bakanımız da orada idi, dedim ki: Engellilerle ilgili istismara uğrayan engel, yani, her engelli dava için bunu değil. Birtakım haklar var ki harç bedeli ödenmemelidir.

... - Bunu Sayın Vekilim Ülker Hanım söylemişti, bunu da o notlarımızın arasına alabilirsek sevinirim.

.... – Mutlaka o harçlarla ilgili engelliler açtığı davalardan muaf tutulmalı. Yani, ben karı-koca birbirini boşarken bunu muaf tutun demiyorum.

...- Anlıyorum, mağdur olan...

... - Hayır, engelinden dolayı istismara uğrayan, engelinden dolayı. Bu çok önemlidir. Mutlaka bu harçlar yatırılmalıdır.

Ben geçen gün mahkemede davamdan vazgeçtim. Benim arabam çalınmış... Ben eşime bir araba almıştım evin tamamlayıcısı ol diye. Şimdi baktım hırsız yakalanmış bir de avukat gelmiş, avukatı da devlet vermiş. “Hâkim Bey, bu kim?” dedim, “Avukat.” dedi. Peki, “Hırsızın durumu ne?” “Mağdur.” dedi. “Avukatı nasıl tuttu?” dedim, “Devlet verdi.” Dedim ki: “Mağdur olan benim, devlet buna avukat veriyorsa ben davamdan vazgeçiyorum.” Siz, normalde hırsızlık yapana avukat veriyorsunuz engelinden dolayı istismara uğramış, harç parası istiyorsunuz. Bu çok ciddi bir tehlike. Bu tehlikelerin giderilmesini talep ediyoruz.

... - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bilal Bey’in bir sözünü not almıştım sanıyorum doğru aldım. “Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünün bir binası ve 30 personelinin başka bir şeyi yok.” demişti. Bu biraz iddialı bir söz.

...- Yok, yok doğru.

... - Onu da ben bir cümle özetleyeyim efendim.

Daha önce zihinsel engelli bireylerimiz, hayat boyu öğrenme, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlıydı. Oraya bağlı olunca bunların taşra teşkilatlarında da birimleri... Son zamanda “Hayat Boyu Öğrenme” diye bir Genel Müdürlük kuruldu. Kurulunca da sayı 30 olmaz da 29 olur ya da 40 olur. Taşra teşkilatının olmadığı bir birime hayat boyu öğrenim bağlarsanız engellinin eğitimini takibe almadığınız gibi böyle bir eğitim de veremezsiniz.

... - Evet, teşekkür ediyorum.

“Engellilerin araç-gereç ve araba alımında müdahil olmayı istiyoruz.” diye söylediler. “Devletin çocuklar için 60-70 bakım merkezi var, bunlar yetersiz çağdaş bir bakım gerekli.” dediler.

Ben de birkaç cümle söylemek istiyorum: Tabii ki, Türkiye son on yılda hem millî gelir açısından fert başına düşen hem ihracat rakamlarımız hem yasal, sosyal, eğitim, sağlık, alt yapı, güvenlik alanında ciddi reformlar yaptı. 76 milyonun fertleri istifade ederken tabii bu kapsamda engellilerimiz ve engelli aileleri de bir şekilde istifade ettiler. Az önce de sayın vekilim dile getirdi. Tabii bunlar yeterli mi? Yeterli değil. İnsan medeni bir varlıktır ve ihtiyaçları çeşitlidir. Özellikle, eğitim ve bakım diye bir değerlendirme yaptık. Dezavantajlı gruplar için bu çok daha önemli. Bizim geldiğimiz gelenekte “Dezavantajlılara ‘Öf.’ bile demeyin.” denilen bir gelenek. Bir kısmı için Allah’ın bir emaneti olarak sıfatlandırılmış. Bu hayatın bir gerçeği. Dünyanın her yerinde, dünyanın her toplumunda bir şekilde dezavantajlı insanlar olmuştur tarih boyunca. Ama bir ülkenin medeniyet ölçütü tabii ki sanayi, ekonomik kalkınmışlık, elektrik, enerji tüketimi, eskiden demir-çelik üretimi de sayılıyordu ama günümüzde yönetim felsefelerinin ulaştığı aşama çocuklara, kadınlara, engellilere toplam olarak dezavantajlı gruplara sağlanan imkânlarla ölçülebileceği, bunun en önemli kriter olduğu hususu dünyada genel bir kabul görmüştür.

Sadece iki rakam vererek iktidarımız döneminde dezavantajlı gruplara özellikle engellilere verilen önemi vurgulamak... İlk defa engelliler kendi aralarında bir memurluk sınavına tabi tutuldular. Sanıyorum temmuz ayıydı, yaz aylarında 6 bin 500 civarında bir atama yapıldı ve burada sadece kendi tercihleri ve puanları kriter alındı. Bu, hak ve adalet noktasında çok önemli bir şey.

Bir şey daha... Şubat ayında da 8 bin 115 atama yapıldı, yine aynı sınav sistemiyle, yine aynı yöntemle, yine yapılar tercihler doğrultusunda, insanımızın hak ettiği eşitlik ilkesinden hareketle yapıldı. Bana da tabii bu konuda çok talepler geldi. Biz, sistemin bu olduğunu, insanların müdahalesinin aradan çıkarıldığını, puana, kurumların taleplerine ve mevcut sayısal değerler içerisinde bu atamaların yapılacağını söyledik.

Daha neler yapıldı?

-Bir ek vereyim de, hem not alırsınız hem de savunursunuz. Özür diliyorum bazen kesmek zorunda kalıyoruz, kesmiş anlamına gelmesin.

Öncelikle, bu merkezî sınav, gerçekten, ciddi bir adalet sağladı. Biz, buna yürekten katılıyoruz.

İki sorun burada var. Ben, bunu Sayın Bakanla da paylaştım, geçen Sağlık Komisyonuna çağırınca, hem Sayın Bakanım farklı destek verdim hem de gelen şimşekleri dağıtmakla bir de yönlendirdim yapıyı.

Şöyle bir olay var: Benim kızım anestezi teknisyenidir. Sağlık Meslek Lisesini kazanınca, önce, gittim kızımın sağlam olup olmadığına rapor aldım, bu okulda okuyabilmesi adına. Öyle olunca, kızımın sağlam olduğunun raporu verilince, kızım o okula başladı. Bu, sizin çocuğunuz da olsa -yani illa benim ki olduğundan değil- bu Sağlık Bakanlığının bir yönetmeliğinden dolayıdır.

Şimdi, son zamanlardaki, bu bin küsur, 2 bin civarındaki boş olan kadro Sağlık Bakanlığı kadrosudur. Bu, son günlerdeki atanan bireyler dahi o kadroyu doldurmayacaktır. Niçin? Çünkü, sağlık meslek liseleri engellilere açılmamıştır ki engelli bulasın. Diyor ki “Hemşire istiyorum, özürülü olsun.” Bu, hasbelkader özürülü olduğuysa sağlık sırasında, belki bu okula başlayacaktır ya da epilepsiye yakalanmıştır, ya da sahte bir rapor alacaktır, “epilepsi” diye alacaktır. Bunun dışında, bu kadro dolmayacaktır. Bu birinci bir neden, ben bakanıma da söyledim. Bunun çözümü nedir?” diye sorarsanız. Sağlık meslek liseleri, lise dengi okullardır. Önce bu atamayı yapacaksınız, dolmazsa bir yönetmelikle lise dengi anlamından açacaksınız ve atayacaksınız, bunu aşalım beraber.

İkincisi, imam hatipler elbette engelliye engel değil, bunu ben de biliyorum sizler de biliyorsunuz. Öyle olunca, o konuda fazla bir öneri getirmeyeceğim, ancak yine bir önerim olacaktır.

Şimdi, bir okul var ki, diyelim ki imam hatip mezunlarımızın engelliler arasında sayısı az, sayısı az olduğu için de genelde boş kotalarımızın büyük payı camideki imamlarımız ve vaizlerimizden dolayı var olduğu için ilçe ve illerdeki müftülüklerin nüfus sayısı az olması nedeniyle... Elbette, “Yusuf her yere özürülü mü koyalım?” diyebilirsiniz ancak orada şöyle bir aşamadan geçilebilir: Bir vaizin görevleri bellidir, namaz sırasında yapılacak görevler de bellidir. Belli olduğu için iki yöntemle önermek istiyorum:

Bir, öncelikle, gerçekten o mesleği edendiysen o mesleği vereceksin; bunun bir ayrımcılığı yoktur. Buna biz hukuken de karşı çıkmayız, insanen de karşı çıkmayız. İmam hatip mezunları varsa, yetenek sertifikası yoksa dahi, bu sertifika yeteneğini kazanmadığı için buraya almıyorum değil, ya bunlar özel yetiştirilmeli, imam hatip bölümleri varsa bunu tüketmeliyiz. Çünkü, konu cami, yani bunu kabul etmek lazım.

Eğer bu kadroyla bunu tüketemiyorsak, lise dengi olarak dikkate almalıyız, gerekirse bu duaları ezberlettirebiliriz, yahut bu insanları birer kişi fazla da olsa müftülöklere, ilçe müftülöklere dağıtmalıyız. Yani o kadroyu boş bırakmamalıyız, boş kalan kadro...

İki bölümün kadrosu öyle: Bir, Sağlık Bakanlığı kadrosu fazla arttı. İki, Diyanet İşleri Başkanlığının kadrosu -yanlış değilsem- 3 bine yakın bir kadroydu, 700 kadar atama oldu.

-Siz özellikle müezzinlerden bahsediyorsunuz değil mi?

-Ben, ikisini de bir araya getirdim, müezzinlerden de bahsettim, öbür taraftan eğer bunlar dolmayacaksa da, bu sayı yalanmayacaksa... Müezzinlik yapan o kardeşlerim lise dengi bireylerdir. İmam hatiplerin dengi şeyi lisedir. Bu alanı da böyle doldurmalıyız diye talep ediyoruz.

-Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bir de, bir şey daha söyleyeyim: Şu anda Türkiye'de ana hizmet alanı bizim konuştuğumuz olan bir bakanlık kuruldu ilk defa AK PARTİ iktidarı döneminde. Daha önce, bir kısmı Sağlık Bakanlığı, bir kısmı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, bir kısmı Başbakanlık Özürlüler İdaresi, bir kısmı Devlet Bakanlığına bağlı olan; dağınık olan, insanların muhatap bulamadığı, bulunduğu muhataplar arasında yetki karmaşasının olduğu bir ortamda, bir alanda toplanmış, o alanda ihtisaslaşmış, yoğunlaşmış bir bakanlığımız şu anda bu alanda çalışma yapıyor.

Sözümüzün başında da belirtmiştik, orada bir genel müdürümüzü, uzmanlarımızı da dinledik, hem uluslararası hem ulusal mevzuat hem şu anki uygulamalar, Komisyon olarak da Sayın Bakanımızı ziyaret ettik, bu konudaki çalışmaların çok yoğun olarak devam ettiğini belirtti.

Yaklaşık bir ay önce Sayın Başbakan parti grubumuzda bu konularla ilgili çalışmaların bir kısmını özetledi. Bir engelinin öğretmen olamayacağı hususunda, artık bunun düşünülmeceğini, bal gibi olabileceğini söylemişti. İnaniyorum, daha çok, çalışmalar neticelenmediği açıklanmadı, açıklanınca hepimiz birlikte duyacağız. Bu konularda ciddi bir politika uyguluyor AK PARTİ. İnsanlarımızın tümü için bu ülke yaşanabilir, bu ülke mutlu olunabilir, bu ülke insanca bütün engellere rağmen yaşanabileceği bir yer olduğu hususunda hepimiz ortak irade koyacağız.

Tabii ki Hükümet olarak, Komisyon olarak yapacaklarımız var, inaniyorum, sivil toplum kuruluşlarımızın da bu konudaki duyarlılıkları çok önemli. Anlattığınız, önerdiğiniz bütün öneriler realist öneriler, afaki bir şey dinlemedim ama yapılanların da gerçekten çok önemli olduğunu burada birlikte paylaşmak durumundayız. Türkiye'de tarım sektörü bir destek istiyor, enerji alanında yatırım yapan destek istiyor, sanayi alanında destek istiyor, Türkiye 76 milyon, hepimizin bu bütçede ortak bir hakkı var, bize düşen, bu hak dağılımını hakkaniyete uygun nasıl yapabiliriz? Pozitif ayrımcılıktan bahsedildi, tabii ki bazı alanlar, bazı fertler pozitif ayrımcılığa tabi tutulacak, onun sebebi de dezavantajlı oluşu, inaniyorum bizim konumuz olan engelliler bu konuda olabileceği kadar pozitif bir ayrımcılığa tabi tutuluyor, bunu ben kendi yaşadıklarımın da görme imkânına sahip olabiliyorum, bana gelen şikâyetlerden de görebiliyorum ama şunu da biliyorum: Toplumsal, zihinsel dönüşümler hantal olur, aileler çocuklarını saklardı, hepimiz bunu bir şekilde görmüştüzdür "Aman birileri görmesin." Bir misafir gelince ayrı bir odaya konulur, üzerlerine kapılar kilitlenirdi. Şimdi, bu insanlar bu ülkeyi terk etmedi, engelliler böyle insanlarla hâlâ birlikte yaşamaya devam ediyorlar. Geçen gün bana bir mesaj geldi -biz gece saat ikiye kadar Genel Kuruldaydık diğer milletvekili arkadaşlarımla- benim ilimin Midyat ilçesinde bir ailenin gidip mağaraya yerleştiğini haber veriyordu bir arkadaşım. O gece vakti ne yapabilirdim? Gece çok geçti ama işin doğrusu gözlerimde açılmıyor ama uykum kaçtı, rahatsız oldum baya bir, sabahın erkenden ilçe kaymakamını aradım, benim Facebook'uma da atmış olayı, bir saat sonra Facebook'uma bilgi geldi, kaymakamlığın sosyal yardımlaşmanın gidip bu aileyi aldığını, ilçede bir eve yerleştirmek için ekiplerin hemen harekete geçtiğini... Teşekkür yazmıştı bana, ben de danışmana dedim ki: "Ona söyleyin, kaymakamımıza ve bu imkânı sağlayanlara bir teşekkür etsin. Ben sadece aradım buradan." Bilelim ki oradaki mağarada yaşama mecburiyetinde kalan insan da kendisine bir el uzatılmasını istiyor, bu engelli olmayabilir ama imkân engeli var önünde, imkânsızlık engeli var önünde, dolayısıyla, hepimizin dileği ve temennisi Türkiye'nin daha müreffeh, daha mutlu, daha gelişmiş... Allah nasip ederse inşallah ortak çabalarımızla 2023'te millî gelirimiz şimdikininki iki katına çıktığı zaman, başta engellilerimiz olmak üzere, dezavantajlı gruplarımız ve 76 milyonumuz inşallah bu pastadan daha iyi bir pay alma durumuna gelecek, katkılarınız, katılımınız, gelişiniz için tekrar teşekkür ediyorum, tekrar karşılaştık ve görüşmek umuduyla sizleri Allah'a emanet ediyorum.

-Başkanım, son bir şey daha eklemek istiyorum ama... İşçi alımıyla ilgili çok önemli bir konu.

Şimdi, Sayın Başkanımız da anlattı, biz işitme engelliler olarak, ben üç hafta önce Diyanet İşleri Başkanlığına bir ziyaret gerçekleştirdim, bu, özürli memur seçme sınavlarında yaşanan sıkıntıyı gittim orada bizim de rahatsızlığımızı... Bu işin çözümü önerileriyle ilgili karşısına çıkmıştım ben de. Özellikle, biz de çok çalışmaktayız, bu alanda bir şeyler yapmak dediğimizi altı aylık veya bir yıllık bir din eğitimi hizmetiyle bir işi bir projelendirme kararı aldık aramızda, ben yakın zamanda zaten konfederasyon müdürlüğü yazı yazacaklar ilgili federasyon temsilcileri gelecekler, bunlarla ilgili bir din eğitimi verilecek, altı aylık veya bir yıllık bir süreçten sonra bu sınavlara girecekler, ondan sonra bir memur olma yolu açılacak, bununla ilgili bir çalışmaydı fakat bir sıkıntı daha var, sayın konfederasyon başkanı ve yönetim kurulu üyesi arkadaşlarla daha önceden de konuştuk, bu işçi ve memur alımlarında özellikle benim çok rahatsız olduğum bir konu var, tabii, bu, Türkiye Büyük Millet Meclisinde değiştirilecek bir kanunmuş, Sayın Başkanımız öyle demişti bana, kronik rahatsızlığı olanlarla doğuştan engelli olanlar arasında bir ayırım yapma gerektiği düşüncesindeyim. Mesela işçi alımlarında biliyorsunuz, Türkiye Sakatlar Konfederasyonu olarak komisyona gidiyoruz sınavlara biz ama ben öyle bir bakıyorum ki, karşıma o kadar çok adam çıkıyor ki yok böbrek hastası, yok işte kan rahatsızsı, yok sinir hastası vesaire, yani doğuştan ve sonradan olan zihinsel olsun, işitme engelli olsun, ortopedik engelli olsun, doğuştan olan insanların önüne geçen insanlardan bir şekilde ayrılması gerekiyor. Eğer gerçekten şimdi, bir adamı iyileştirmek... Şimdi, ben sağlıklı ve dilsizim veya da zihinsel engelli, benim tamam iletişim sorunum olabilir, algılama sorunum olabilir, duyma sorunum olabilir ve o seviyedeki sınavı aşamam ama bir böbrek hastası, bir sinir hastası olan bir insanın iletişim gücü kuvvetli, dil gelişimini tamamlamış, beyni tamamlamış, o sınavdan yüksek puan aldığı zaman bizim önümüze geçiyor ve dikkat edin, araştırın gerçekten, Devlet İstatistik Kurumundan da araştıran, en çok kronik rahatsızlığı olanlar istihdam edilmiştir. Ben kolay kolay, işitme engelli arkadaş göremiyorum, zihinsel engelli arkadaşımı çok kolay kolay göremiyorum.

-Arkadaşım, isterseniz şöyle yapalım: Biz... Tam kapanma noktasına gelmiştik...

-Namık Bey şunu söylüyor: Aslında bu son açılan belki öyle bir cevap vereceği için bence onu düzeltiyim. Engelli grupları kendi arasında sınav oldu, doğru. Neydi? Diyelim ki körler kendi arasındaki şeyler, böyle bir yarış oldu. Süreğen hastalıklar, ortopedide da oldu, orda da bir sorun yok ancak Namık Bey şunu söylemek istedi aslında: Yüksek puanlı, alçak puanlıdan daha çok -bu, işçiler anlamında çok fazla geçerlidir- mülakata çağırıldığı zaman orada işitme engelliği görünce adam diyor ki: Şu adam doğru... Süreğen hastalık, nedir şeker hastası. Şeker hastasını tercih ediyor mülakatta, işitme engelliği tercih etmiyor sorun bu. Yani oradaki süreci size...

-Sayın Başkanım, bu konuya bir açıklama getireyim, iki kelimeyle... Hayır, sizin mesleğinizle ilgili olduğu için söylüyorum

-Arkadaşlar, çok teşekkür ediyorum, vekillerimin şu anda odalarında bekleyenleri ve Genel Kurula girecekler, sohbetimize devam edebiliriz.

-Yok, hayır bir açıklama yapmak istiyorum.

İşe katılmak isteyen kişiye diyor ki işveren: "Ben seni aktif engelli zannediyordum." Yani "aktif engelli" ne demek? Yani şeker hastası, işte, ilacınla devam edecek tipte biri zannediyordum, ee, sen geldin engellisin kardeşim...

-Ya, durumdan vazife çıkaran insanları...

-Peki, hepinize teşekkür ediyorum tekrar.

Oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.21